КІНО

47-А «МОЛОДІСТЬ»

стор. 4–5

НАУКА І ТЕХНІКА

ЛЕОН ЛЕДЕРМАН

стор. 12

ЛІТЕРАТУРА

НА БЕРЕГАХ АЛЬТИ

стор. 15

Загальнодержавна українська газета

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№24 | 15 червня 2018

Заснована в січні 1913 Гнатом Хоткевичем

ISSN 2519-4429

ДЗЕРКАЛО ЖИТТЯ

Фото Крістіни БОРОВКОВОЇ

стор. 8–9

ДМИТРО ЧОБІТ

ТРАГЕДІЯ ГУТИ ПЕНЯЦЬКОЇ

СТОР. 10–11

ВОНИ — НА ПЕРЕДОВІЙ У БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Як відомо, 6 червня – як дату святкування Дня журналіста України – обрали тому, що саме у цей день у 1992 році Національну спілку журналістів України прийняли до Міжнародної федерації журналістів. Це свято стало офіційним у 1994 році після підписання Указу Президента України, що проголосив День журналіста України.

Тож 4 червня, напередодні професійного свята, журналісти Херсонської області за ініціативи правління ХОО НСЖУ зібралися поспілкуватися та підбити підсумки діяльності ЗМІ Херсонщини в номінаціях відповідно до Положення про обласний творчий конкурс журналістів.

Цього року для участі в обласному творчому конкурсі журналістів представили матеріали десяти друкованих засобів масової інформації, 3 телеканали, 1 радіоканал та 7 інтернет-видань.

Найбільше отримано робіт у номінаціях: «Децентралізація: успіхи й проблеми об'єднаних територіальних громад», «Медична реформа: як насправді діють нововведення» та «Найкращий матеріал про події на сході України (в зоні АТО), волонтерський рух, соціальний захист захисників Вітчизни». І це зрозуміло. Жодне друковане чи електронне видання не залишилось осторонь цих важливих, актуальних тем, які хвилюють читачів, глядачів, слухачів та користувачів Інтернету.

Тішить, що набагато більше, як торік, на конкурс було представлено публікацій журналістів Інтернет-сайтів. На думку членів журі, відчутним досягненням журналістської спільноти області є глибокий рівень і фахова майстерність матеріалів у номінації «Найкраще журналістське розслідування на актуальну тему». Їх побільшало і у місцевих газетах, і на телебаченні, а особливо – в Інтернет-ресурсах. Найкращим журналістським розслідуванням компетентне журі визнало розслідування головного редактора обласної газети «Новий день» Анатолія Жупини, за що він отримав і диплом першого ступеня ХОО НСЖУ, і одноразову стипендію в галузі інформаційної політики та журналістики. Також у цій номінації були нагороджені програмний директор телеканалу «Твій ПЛЮС» Тетяна Савуля та головний редактор сайту «Kherson.net.ua» Євгенія Попенко.

Журі також відзначає креативні заголовки у газеті «Нова Каховка», які одразу впадають в око читачеві.

На жаль, не можемо похвалитися значними досягненнями у номінації «Публіцистика» у високому розумінні цього жанру. На обласний творчий конкурс було надано лише декілька робіт.

Засмучує і те, що в конкурсі взяла участь незначна кількість молодих журналістів, а також фоторепортерів. ▶

«ІГРИ ПАТРІОТІВ»

Минулого травня в Криму тихо вмерла одна тимчасова газетка. Та ба! Скільки їх повмирало, витримавши від одного-двох випусків до кількох місяців або років!

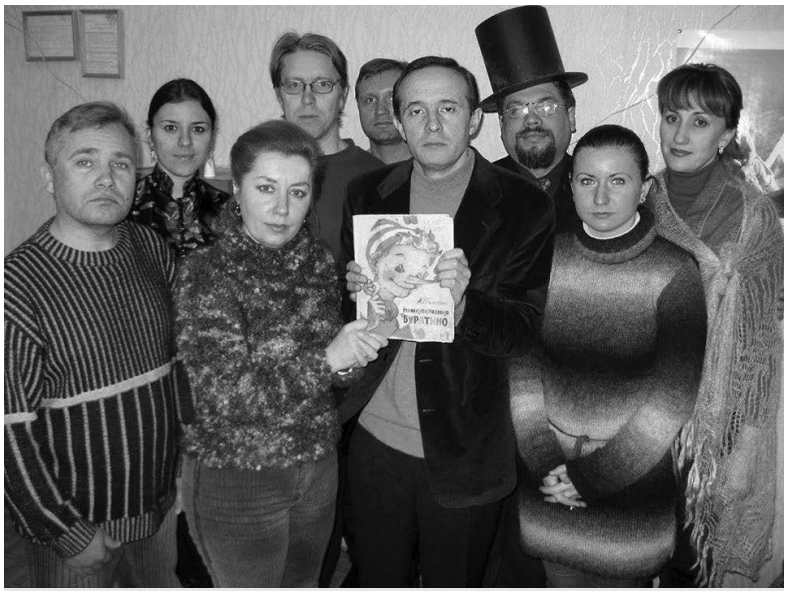

Чи це новина? Але про цю треба сказати окремо, особливо та з силою. Бо вона не тільки протрималася на перших позиціях кримського ринку періодичних видань два десятиліття, а й її існування, робота редакції і відлуння публікацій мали неабиякий вплив на формування кримської громадської думки.

Передостаннє слово в лапках мало б бути, бо в корені прикметника чутно слово «громадянин», а громадянин, знову ж таки в суспільній думці – то в дефолті патріот. Але насправді там слово «громада», а тоді лапки зайві: так, значна частина кримської громади поділяла – або ж сприймала, сприйняла й затвердила «цінності», що їх пропагувала, просувала, нав'язувала обивателю й ця газета: «Крымское время».

Ілюзія, розповсюджена в обивательському середовищі, що всі хороші, сміливі й розумні неодмінно на нашому боці, а у ворога виключно злодії, боягузи, нездари та невдахи – дитяча ілюзія. «Крымское время» створювали й вели особистості непересічні, що добре володіли вправним і гострим журналістським пером та об'єктивом, фахові, молоді, завзяті, затяті й натхненні. Тож і надамо слово їм.

Щоб відчути всю атмосферу, що її навіював – та й навіяв! – на Крим колектив отієї редакції, може, варто прочитати мовою оригіналу їхнього прощального листа, поширеного рік тому в соцмережі Facebook. Дослідження чинників «русской» весни-2014 актуальні, а ще й до дня української журналістики – 6 червня – тож і прибило оцей текст до нашого берега.

Зазвичай причини кримської катастрофи ще й досі вбачають у невпевнених діях революційної влади України перших постмайданівських днів, коли «зелені чоловічки» вже діяли на півострові, а певна частина кримської спільноти тремтіла в очікуванні прибуття ешелонів з «кровавыми правосеками» та «бандеровцами», які ґвалтуватимуть теплих та ніжних кримських колоністів…

На щастя, в медіа та соціальних мережах вже вщухла хвиля огульного звинувачення в зраді ледь не всіх кримчан, але не підлягає сумніву факт доволі численної участі частково заляканого – але частково й натхненного! – населення півострова у створенні картинки «народного волеизъявления» 16 березня 2014 року.

Як формувалися сподівання на краще внаслідок відторгнення Криму від України – у відвертому «прощальному» дописі від людини з померлої газети, де відкритим текстом промовляється те, що не дуже й приховувалося впродовж усіх років функціонування видання. Мабуть, немає більш неприродної для тексту такого змісту мови, ніж саме українська, тому наводимо головні його тези мовою оригіналу. Деякі з них просто no comment, а дещо варто трохи розтлумачити. Отже:

«Время остановилось.

После смерти учредителя «Крымского времени» Льва Миримского (помер 27 квітня 2017 в Києві, похований на Байковому цвинтарі – ред.) официально прекращено издание газеты. Но, по сути, миссия «КВ» была завершена еще три года назад, в 2014 году.

С 1996 года журналисты газеты отважно сражались на поле боя газетного листа с поднимавшими голову бандеровскими недобитками и меджлисовскими преступниками.

«Свобода начинается с выбора» – таков был девиз газеты. Её коллектив, сообщество единомышленников-патриотов, выбрали Россию.

Крым должен быть и будет российским – эту мысль из номера в номер мы доносили нашим читателям. И мы победили! По идее, Министр информации РК должен был ходатайствовать о награждении коллектива «КВ» медалями «За возвращение Крыма»…

Далі автор трохи навіть скаржиться та дивується наслідкам цієї «перемоги»: «Вокруг, конечно же, была долгожданная – Россия и полный крымнаш. Да вот только некоторые друзья оказались хуже врагов – жуликами, взяточниками, казнокрадами, приспособленцами. С кем бороться, когда все, типа, свои-рассейские?» А далі ще цікавіше:

«Это сейчас – все патриоты России. А тогда… Полистайте в архиве подшивки крымских газет – изумитесь откровениям некоторых нынешних «самых русских». Недавно узнал, что в ряде центральных библиотек спешно изымаются газетные подписки девяностых – «патриоты» боятся, что кто-то узнает, о чем писали тогда нынешние стоящие у власти…»

««Крымскому времени» не стыдно за прожитые годы. Лучшей наградой для нас было то, что ни газета, никто из наших журналистов не были награждены «высокими украинскими наградами». (Власне, як і хазяїн видання: попри політичну активність, багатство та багатострокове депутатство Лев Миримський не мав орденів від України – от тільки орден від московського патріархату і доволі сумнівний орден «Петра Великого» – *ред.*) Среди журналистов «КВ» не было ни одного (!!!) члена Союза журналистов Украины. Мы отмечали день русского журналиста по-крымскому, по-московскому времени – 13 января. Вместе, со всей пишущей Россией…»

Заключний пасаж тексту нібито суто ліричний, але містить цікаву «обмовку за Фройдом»:

«Мне посчастливилось семнадцать лет работать в этом сказочном месте, на этом удивительном поле чудес, и мы, вместе с коллегами, не напрасно верили, что Россия – это не картинка намалеванная на холсте, она совсем рядом. Она уже здесь».

З'ясувалося, що «Крымское время», справді, з серпня 2014 тягнуло свій «бренд» вже суто декоративним клоном. Команда, що 18 років відкрито, зухвало й безкарно працювала в Криму проти України, створила собі нову, іншу газету, де вже розбудовує свою, інакшу нішу в інформаційному просторі «русского Крыма» як солідний провінційний часопис. ▶

▶До речі, найкращим фоторепортером компетентне журі визнало позаштатного кореспондента газет «Новий день» та «Вісник Олешшя», ветерана журналістики, легендарного Алеана Альперта. Йому ж спільно з дипломом першого ступеня ХОО НСЖУ вручено і щорічну одноразову стипендію в галузі інформаційної політики та журналістики.

Також дипломом Першого ступеня ХОО НСЖУ та одноразовою стипендією в галузі інформаційної політики та журналістики нагороджено:

– У номінації «Найкращий матеріал про події на сході України (в зоні АТО)…» – головного редактора сайту «NovaKahovka.City» Олександра Гунька;

– У номінації «Найкраща ранкова програма» – редактора творчої групи програм радіо Херсонської філії ПАТ «НСТУ» «Херсонська регіональна дирекція «Скіфія» Андрія Кучерявого;

– У номінації «Децентралізація: успіхи й проблеми об'єднаних територіальних громад» – редактора творчої групи «Тема дня» Херсонської філії ПАТ «НСТУ»

«Херсонська регіональна дирекція «Скіфія» Марину Молоду та редактора Бериславської районної газети «Маяк» Дмитра Тертичного;

– У номінації «Найкращий випуск новин» – редактора телерадіокомпанії «ВТВ плюс» Євгена Погорілого;

– У номінації «Найкраще висвітлення резонансної події» – кореспондента Бюро новин Херсонської філії ПАТ «НСТУ» «Херсонська регіональна дирекція «Скіфія» Олену Протопопову;

– У номінації «Надія журналістики» – кореспондента інформаційної агенції «Херсонці» Тетяну Голунову;

– У номінації «Медична реформа: як насправді діють нововведення» – завідувача відділу приватного підприємства «Медіа-Центр» «Трудова слава» Ольгу Філь (смт Новотроїцьке);

– У номінації «Найкраще ранкове ток-шоу» – редактора творчої групи «Ранок» Херсонської філії ПАТ «НСТУ» «Херсонська регіональна дирекція «Скіфія» Олену Юдіну.

Зазначу також, що матеріали, які не відповідали тематиці номінацій, визначених умовами конкурсу, журі не розглядало.

Цього року пішов у засвіти всіма знаний заслужений журналіст України, багаторічний член правління ХОО НСЖУ Віктор Васильович Гридасов, який упродовж майже 15 років очолював обласну телерадіокомпанію «Скіфія», тривалий час був директором програм, зробив значний внесок у розбудову теле- та радіопростору Херсонщини, впроваджував нові технології у сфері медійного простору. З метою вшанування його пам'яті правління ХОО НСЖУ заснувало щорічну грошову премію імені Віктора Гридасова, якою відзначаються найкращі журналісти телебачення та радіо, які фахово висвітлюють упровадження новітніх технологій та передового досвіду в усіх сферах життя. За рішенням журі першу Премію імені Віктора Гридасова отримала Аліна Олефір – кореспондент Бюро новин Херсонської філії ПАТ «НСТУ» «Херсонська регіональна дирекція «Скіфія». Почесними грамотами також відзначено ветеранів журналістики: заслуженого діяча мистецтв України Валерія Кулика та заслуженого журналіста України Любов Лагутенко. Остання отримала ще й одноразову стипендію в галузі інформаційної політики та журналістики.

На мою думку, саме журналісти є тією рушійною силою, яка змінює світ на краще, яка розвиває суспільну думку та підштовхує людство до втілення в життя нових технологій та прогресивних ідей. Саме журналісти – небайдужі люди з гарячими серцями та обізнаністю в багатьох галузях життя краян нині на передовій воюють за український інформаційний простір. Можливо, вже завтра з пером, мікрофоном чи то з камерою в руках комусь із них доведеться боротися за чиюсь долю, за свободу слова на теренах рідної неньки України. Тож, шановні журналісти, прийміть мої слова вдячності та найкращі побажання, бо ви варті того, ви їх заслужили своєю неспокійною, а часом і ризикованою працею.

Олег ОЛЕКСЮК,
голова журі обласного творчого конкурсу журналістів 2018 року

▶Щоправда, за кожної нагоди тявкає з приводу перекручених нею звісток із життя вільної України, але нас то вже геть не обходить. Справу зроблено, склад злочину зафіксовано самими злочинцями, решту скаже… мабуть, не історія. Забагато честі: цей бруд мають свого часу розгребти компетентні органи.

Невеличка деталь, що прояснює оту фройдівську ліричну обмовку: на останній світлині рештки команди злочинців виставили перед невеличкою своєю купкою… книжку «Пригоди Буратіно». Виявляється, в них це була така гра! І вони вважають, ба ні – вони впевнені! – що вони її виграли. Вони цим пишаються – от тільки чомусь медалей не дали, тому й лишилися, образно кажучи, «з носом»… Але ж не за медалі боролися – за ідею!

У половини з переліку людей, що їм автор дякує за спільну плідну та казкову працю – українського штибу прізвища… Утім, це не показник. Сказаного досить.

І насамкінець. Свобода слова – одна з базових цінностей цивілізованого суспільства. Але наше юне у своїй надовго відкладеній українській державності суспільство має вчитися захищатися. Бо ворог не дотримується правил. Він посилає своїх солдатів без розпізнавальних знаків воювати на нашій землі. Він порушує будь-які угоди, як під Іловайськом. Він гатить із гармат через державний кордон, стовідсотково впевнений, що «ответки» не буде. Він бреше – зокрема й вустами своїх політиків, дипломатів і людей, які сміють вважати та називати себе журналістами… Але це – не назавжди: поборемо.

Олександр ЯРОШЕВСЬКИЙ

ЧЕРЕЗ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ МІНКУЛЬТУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИДАННЯ ВЖЕ НАСТУПНОГО РОКУ МОЖУТЬ БУТИ ЛІКВІДОВАНІ

Про це на прес-конференції в УНІАН сказав генеральний директор ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» Андрій Щекун.

За його словами, відповідно до закону України «Про реформування друкованих ЗМІ», який набрав чинності 1 січня 2016 року і діє до 31 грудня цього року, Міністерство культури має вийти з числа засновників видань і передати права трудовим колективам. Натомість, зазначив А. Щекун, у міністерстві зволікають з ухваленням відповідного рішення, через що 1 січня 2019 року Міністерство юстиції ухвалить рішення щодо ліквідації свідоцтв про державну реєстрацію цих видань.

Він підкреслив, що рішення Мінкульту мало бути ухвалене у квітні-травні 2016 року, проте, незважаючи на численні листи до міністерства, його досі немає. «Фактично руками Міністерства культури України, саме засновника, ліквідуються всі культурологічні друковані ЗМІ, які мають державну підтримку. Так ми послабимо інформаційний простір сьогодні, в період агресії, в період війни», – сказав видавець.

Також він наголосив, що буде підготовлене звернення до правоохоронних органів та позови в суди щодо «некомпетентності та безвідповідальності керівників Міністерства культури України».

Головний редактор газети «Кримська світлиця» Віктор

Мержвинський зазначив, що міністерству відомі проблеми, з якими видання стикнулося після анексії Криму. «Своєю бездіяльністю Мінкульт фактично тихо знищує цю газету, яка 25 років стояла на обороні України, української державності в Криму, і сьогодні фактично продовжує виконувати ту саму місію, висвітлюючи тему Криму, не дозволяючи цій темі зникнути з порядку денного в інформаційному просторі України», – наголосив він.

За його словами, у 2016 році міністр культури Євген Нищук запевняв, що редакції буде надано приміщення і техніку, але міністерство нічого не зробило. Також В. Мержвинський наголосив, що своєю бездіяльністю міністерство «відбирає можливість реформуватися у нормальний спосіб». «Ми сьогодні опиняємося повністю на вулиці, не маючи ані приміщення, ані техніки, і ми не можемо бути правонаступниками, як це передбачено в законі про реформування», – підкреслив він.

Головний редактор газети «Культура і життя» Євген Букет зазначив, що редакція неодноразово просила міністерство зробити видання офіційним друкованим засобом Мінкульту, або дозволити реформуватися відповідно до закону і створити товариство з обмеженою відповідальністю. За його словами, міністерство не відповідає на звернення.

«Нині від міністерства вимагається дві речі – або розпорядження про те, що наша редакція стає офіційним друкованим засобом масової інформації, або наказ про вихід зі складу співзасновників, бо лише після цього ми матимемо право відповідно до законодавства створити суб'єкт господарювання, який візьме на себе відповідальність за подальшу долю нашої газети», – зазначив Є. Букет.

За його словами, знищення видань є цілковито політичною відповідальністю Міністерства культури України. «Ми, як творчі колективи, робимо абсолютно все можливе, щоби газети і журнали виходили та регулярно надходили до передплатника, а якщо Міністерство культури України – як розпорядник коштів, як представник української держави, як засновник цих видань – нами не цікавиться, то давайте так його і перейменуємо за прізвищем міністра – Міністерство нищення української культури», – заявив головний редактор.

Своєю чергою, головний редактор журналу «Музика» Володимир Корнійчук зазначив, що не можна «знищувати єдиний в Україні журнал «Музика», коли читач прагне його мати». Він додав, що «держава мусить дбати про те, щоби зберегти ці видання і, зокрема, Міністерству культури слід про це подумати».

Наостанок директор підприємства Андрій Щекун також підкреслив, що при реформуванні культурологічних ЗМІ необхідна державна фінансова підтримка, і наголосив на необхідності зустрічі представників міністерства з представниками редакцій та засновниками щодо вирішення питання про майбутнє українських друкованих ЗМІ.

За матеріалами УНІАН

КІНО БЕЗ ШАБЛОНІВ

Цей слоган зустрічав глядачів на локаціях оновленого 47-го Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість», зобов'язуючи організаторів. І треба сказати, що подивувати глядачів неординарним їм вдалося.

Світлана СОКОЛОВА

Фільм «Святий» отримав Гран-прі

ДЕМОКРАТИЧНЕ CINEMA ПРОСТО НЕБА

Руйнування стереотипів почалося на старті. Урочиста церемонія відкриття відбулася на Поштовій площі просто неба. Червоною доріжкою пройшли знані актори та музиканти: Дмитро Шуров, Ахтем Сеїтаблаєв, Римма Зюбіна, Володимир Горянський, Роман Ясіновський, Олексій Тритенко та інші. Відкриття не оминули увагою і телеведучі – Юрій Горбунов, Яніна Соколова та Надія Матвєєва. Відкрили церемонію під музику оркестру «Віртуози Києва». Ведучими свята стали відомі актори та режисери – Антоніна Ноябрьова, В'ячеслав Довженко, Вікторія Трофіменко та Роман Луцький.

Зустрічав гостей генеральний директор КМКФ «Молодість» Андрій Халпахчі, який побажав учасникам: «Сподіваюся, що актори знайдуть своїх режисерів, а режисери – своїх акторів» та нагадав про шість нових локацій. Дві з них – під відкритим небом: Труханів острів та Поштова площа, на якій відбудеться й церемонія нагородження переможців. Також там транслювали фільми: «Вестсайдська історія», «Шалений Макс: Дорога гніву», «Зелений туман» та «Свавілля: Останній розділ». А на Трухановому острові показали картини «Дикі хлопці», «Нічна зміна» та програму експериментального німецького кіно.

Кінофестиваль відбувся за підтримки Державного агентства України з питань кіно, Міністерства інформаційної політики України та Київської міської держадміністрації. Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко нагадав про режисера Олега Сенцова, який голодує в російській колонії. Кінофестиваль провів акцію на підтримку політв'язня. Гості підвелися з місць із листівками «Free Sentsov» і скандували «Звільнити Сенцова». Ведучі закликали гостей і міжнародних дипломатів сприяти звільненню Олега та інших українських в'язнів у Росії. Міністр культури Євген Нищук висловив почуття радості з того, що навколо шатра, створеного задля проведення церемонії відкриття на Поштовій площі, зібралося багато людей, аби побачити українських зірок, яких, на його переконання, український народ почав упізнавати. Мер Києва Віталій Кличко привітав присутніх із Днем Києва та наголосив на важливості таких культурних подій для столиці.

Насамкінець відбувся перегляд польської драми «Обличчя/Рило» Малґожати Шумовської просто неба на Поштовій площі та в кінотеатрі «Київ». Громадяни, які йшли повз фестивальне шатро, зупинялися, аби подивитися картину.

Режисерка записала відеопривітання з Варшави. «Рада, що мій фільм покажуть в українських кінотеатрах. Упевнена, що між українцями та поляками багато спільного, тому насолоджуюся фестивалем», – сказала вона.

У ФОКУСІ

«Молодість» розпочато одним із найцікавіших показів – стрічкою «Обличчя/Рило», володарем гран-прі журі – «Срібного ведмедя» на останньому Берлінському кінофестивалі, розповіддю про хлопця Яцека, який любить хеві-метал, свою дівчину і собаку. Його родина, рідне містечко і прихожани вважають його кумедним диваком. Яцек працює на будівництві найбільшої статуї Ісуса у світі. Коли травма його спотворює, парубку роблять першу в країні пересадку обличчя. І він стикається з несприйняттям його суспільством. Польська драма, зроблена із почуттям гумору, – один з найбільших кінохітів року.

Безплатний перегляд фільму у VR став бонусом кіноманам. «Вівчарі» – чотири документальні історії у 360-градусній віртуальній реальності. Режисер – Ігор Стрембіцький, перший український переможець «Золотої пальмової гілки» Каннського кінофестивалю за найкращий короткометражний фільм «Подорожні» у 2005-му. Стрічка перемогла в номінації «Найкращий фільм у віртуальній реальності / 360 VR» Barcelona Planet Film Festival 2018. Утіленню в життя неординарного підходу режисера сприяли дванадцять шоломів. Перед глядачами на відстані витягнутої руки відкрилися простори Карпат і побут вівчарів. Акцент у картині – на глибині характерів. Відчуваєш, який міцний зв'язок людини із землею, яка напружена повсякденна робота героїв. Але бувало стрьомно – глянеш під ноги, а там – прірва, неначе сидиш високо на горі, а в долині пасуться маленькі вівці. Або навпаки: щойно видоєна овечка – просто перед тобою. Дивиться тобі в очі ошелешеними зеньками.

На міжнародному пітчингу Boat Meeting у кінотеатрі «Київ» представили чотири проекти з України та один зі Словаччини й Чехії. Оцінювало учасників журі у складі продюсерів Даріуша Яблонського (Польща), Віталія Шереметьєва (Україна) та Олексія Терентьєва (Україна). «Це великий зріз різних підходів, тем, сюжетів і творчих інтерпретацій. Переможцем став фільм «Мої думки мовчать» режисера Антоніо Лукіча і продюсерки Алли Бєлої, який отримує сертифікат на $10 000 на пост-продакшн від компанії StarMedia», – повідомив пан Яблонський. Алла Бєлая зазначила: «Закінчуємо зйомки 13 червня і вступаємо у фазу постпродакшна. Велику частину коштів забирає музика, були потрібні гроші на корекцію кольору та монтаж, тому приз вирішить нам майже всі ці питання. Я дуже вдячна «Молодості» і Андрієві Яковичу Халпахчі».

Тиждень італійського кіно «Focus Italia» відкрили у кінотеатрі «Україна». Програму із семи фільмів розпочали з драматичної кінокартини-трилера Ферзана Озпетека «Зачарований Неаполь», (дев'ять номінацій і дві нагороди Національної кінопремії Італії). Сюжет розгортається навколо Андріани, чиє життя оповите таємницями. У неї все на межі – чари і забобони, божевілля і раціональність. Одного дня це змінить несподіване кохання та жорстокий злочин. Італійська програма представлена на «Молодості» вперше.

«Зимові брати» – кращий повнометражний фільм

Алла Бєлая отримала сертифікат фільму «Мої думки мовчать», переможця пітчингу Boat Meeting

Робота над стрічкою «Остання подорож Леандра», створеною в копродукції Німеччини й України, тривала п'ятнадцять років. Кінокартина розповідає про колишнього солдата вермахту – 92-річного Едуарда Леандра, який разом з онукою їде до України, щоб знайти загублену під час Другої світової війни кохану. Події розгортаються на тлі революційних подій у Києві 2014 року та війни на сході країни. У головній ролі – знаменитий німецький актор Юрґен Прохнов («Англійський пацієнт», «Код да Вінчі», «Човен»).

Режисер Нік Бейкер-Монтейс повідомив: «На фінальній стадії запуску знімального процесу в Україні почалася війна, що призвело до проблем із фінансуванням кінострічки. Окрім того, перед нами постало питання: «Як розповісти історію в актуальному контексті?» Звернулися до колег із Family Production. Вони допомогли втілити історію про те, як минуле впливає на сьогодення, про зв'язок поколінь і їхній вплив одне на одного».

Анастасія Буковська, генеральний продюсер компанії Family Production, зауважила що для компанії це був перший досвід участі в роботі над повнометражним фільмом, бо вони спеціалізуються на зйомках рекламного і музичного контенту. Але їм так сподобався сценарій, що вони вирішили взяти участь у проекті. «Після початку війни Нік зупинив роботу, аби переписати сценарій для його актуалізації. Це тривало два роки. Тому одне з наших головних завдань – зробити так, щоб сучасна Україна виглядала максимально правдоподібно у фільмі, – сказала Анастасія Буковська. – Нік приїжджав до Києва, зустрічався з учасниками подій, з експертами та консультантами. Для нашої індустрії важливо, щоб українські фахівці – гримери, другі режисери, художники, – працювали разом з іноземними колегами».

У кінотеатрі «Київ» відбувся кінопоказ-дискусія на підтримку українських політв'язнів, зокрема Олега Сенцова. У ній взяли участь Маріон Дьорінг – директорка Європейської кінoакадемії, Пилип Іллєнко – голова Державного агентства України з питань кіно, Василь Боднар – заступник міністра закордонних справ України, Андрій Халпахчі – генеральний директор КМКФ «Молодість», Юрій Яценко – колишній бранець Кремля та В'ячеслав Бігун – режисер фільму «Сильні духом». Модераторкою дискусії стала Анна Паленчук, українська кінопродюсерка, активістка, що сприяє визволенню Олега Сенцова.

Маріон Дьорінг звернула увагу: «Наше завдання як кіноспільноти – не припиняти говорити про Олега, бо мені здається, що саме на це й сподівалися люди, які відповідають за його ув'язнення, – що про нього забудуть».

Андрій Халпахчі нагадав: «Олег дебютував на «Молодості» з фільмом «Геймер». Його голос має бути почутий. Ми не можемо мовчати». І додав, що минув уже 19-й день з моменту, коли Олег оголосив голодування.

Пилип Іллєнко сказав: «Українська влада робить все, що можливо, просто можливостей у нас немає, щоб звільнити юридичним способом чи фізичною силою наших політв'язнів». ▶

▶Василь Боднар розповів, що в посольствах і серед міжнародних партнерів відбувається активна кампанія на підтримку політв'язнів Кремля. Готуються додаткові списки для санкцій щодо тих, хто причетний до ув'язнень українців.

Після дискусії подивились фільм В'ячеслава Бігуна «Сильні духом», що розповідає історію звільненого українського політв'язня Юрія Яценка. Таємно затриманий і замучений тортурами у Росії в 2014 році, щоби повідомити про себе, Юрій вдається до відчайдушного, але продуманого кроку. Герой фільму поділився спогадами: «Коли збирався виходити із СІЗО, у швах одягу були заховані одноразові леза для гоління, які не простежуються металошукачем; думав, що стану перед камерою відеоспостереження, триматиму лезо бритви біля своєї шиї, поки мені не нададуть можливості зателефонувати додому». Але обійшлося без цього.

Анастасія Буковська та Нік Бейкер-Монтейс

Василь Боднар, Юрій Яценко, В'ячеслав Бігун та Анна Паленчук на кінопоказі-дискусії на підтримку українських політв'язнів

МАЙСТЕРНІСТЬ ТА СТИЛІСТИЧНА ВИТОНЧЕНІСТЬ

«Конкурс чудовий, надто міжнародний,– висловив переконання кінокритик Олександр Гусєв.– Режисери, які починають, зуміли не просто оригінально підійти до вічних, універсальних тем, але й продемонструвати у низці випадків майстерність і стилістичну витонченість. Я б відзначив румунську анімаційну стрічку «Блискуча нагла смерть» про епоху, що відійшла, світ румунської літератури першої половини XX століття, її довоєнний розквіт, про те, як у цей олімпійський світ муз та мрій вдираються історичні катаклізми у вигляді солдатів залізної ліги та вагонів, що відвозять полонених до таборів смерті.

Зі студентського конкурсу запам'яталася австрійська стрічка «Ліс відголосків». Чудова історія про юних дівчаток, які з чуйністю до мистецтва, здатністю незворушно сприймати смерть, заходять дещо далі, аніж слід. І виступають метафорою художника, чуйного до навколишньої дійсності, який перебуває постійно за межею рамок, але може зайти туди, звідки вже не зможе повернутися.

Блискучий перуанський фільм «Ретабло» про молоду людину, яка знаходить місце в житті, про справжнє християнство, про те, що люди, які виступають його оборонцями, самопроголошеними захисниками, часто не мають нічого спільного з релігією. Замість сукупності священних таїнств, заповіді про любов до Бога і ближнього, релігія для них виступає знаком належності національної, до якогось колективу, до зграї, звідки вони виганяють усіх, на них не схожих. Головне для головного героя,– він знаходить у собі сили протистояти, бо має внутрішню релігійність, відданість своїй землі».

ПЕРЕМОЖЦІ

Журі фестивалю визначило найкращі фільми у головних номінаціях. На 47-й «Молодості» лауреатів визначали у шести конкурсних програмах. Відбувся і традиційний для фестивалю конкурс Shoot&Play.

Гран-прі за найкращий дебютний фільм, статуетку «Скіфський олень» та 10 000 доларів США від лотереї Лото Забава отримав фільм «Святий» Андріуса Блажевічюса (Литва, Польща, 2016), який розповідає про чоловіка Вітаса і те, як він під час кризи 2008 року починає шукати автора відео на YouTube, який стверджував, що на власні очі бачив Ісуса. «Фільм похмурий,– каже Андріус Блажевічюс,– але в ньому присутній гумор. Усе закінчується надією, що вважаю важливим для своєї батьківщини. За 27 років незалежності нашої маленької країни не було знято фільмів, які б показували життя звичайних людей».

Приз за найкращий повнометражний фільм та 2 000 доларів США від меценатки фестивалю Людмили Русаліної отримала стрічка «Зимові брати» Глінура Палмасона (Данія, Ісландія, 2017). Людмила Русаліна відзначила, що для неї як для мецената велика честь бути частиною дійства, бо вважає, що кіно може зніматися за підтримки і уряду, і великих меценатів, і давати прибуток. «Молодість» – чудова можливість для молодих режисерів заявити про себе, а для нас із вами – побачити шедеври світового кіно. Приємно, що уряд і влада Києва підтримують фестиваль»,– сказала Людмила Русаліна.

Спеціальну відзнаку журі Міжнародного конкурсу отримав фільм «Вантаж» Огнєна Главонича (Сербія, Франція, Хорватія, Іран, Катар, 2018).

Найкращим короткометражним фільмом визнано румунську стрічку «Блискуча нагла смерть» режисера Серджіу Неґулічі (Румунія, 2017).

Найкращий фільм Студентського конкурсу – «Тісні Зв'язки» режисерки Зофії Ковалевської (Польща, 2016).

Спеціальну відзнаку отримав фільм «Брижі» режисера Свеє Матіаса Гленне (Норвегія, 2016).

Нагороду журі програми Teen Screen здобув фільм «Дитячий квиток» Саміда Каккада (Індія, 2016). «Стрічку знято у нетрях міста, де я зростав із своєю родиною.– сказав Самід.– Маю надію на кращу долю для хлопчиків та дівчаток, які живуть там зараз».

Спеціальні відзнаки отримали фільми «Супер-Модо» Лікаріона Вайнайна (Кенія, Німеччина, 2018) та «За блакитними дверима» Маріуша Палєя (Польща, 2016).

Приз за найкращий фільм Національного конкурсу, грошовий приз сумою 50 000 гривень від Дому освіти та культури «Майстер клас» здобула стрічка «Штангіст» Дмитра Сухолиткого-Собчука (Україна, Польща, 2018) – за віртуозну режисуру і вражаючу образність. «Все, що у фільмі відбувалося, має автобіографічні пласти. Картина не має, крім закадрового голосу, професійних акторів. Але це справжні люди, про яких хотілося зробити ігрову картину»,– розповів режисер.

Спеціальні відзнаки журі національного конкурсу отримали фільм Нікона Романченка «Поза зоною» (Україна, 2017) – за делікатний погляд і особливу інтонацію. А також стрічка «Щасливі роки» Світлани Шимко та Галини Ярманової (Україна, 2018) – за тонке відтворення невідомого світу.

Приз глядацьких симпатій КМКФ «Молодість» здобув фільм «Тиха ніч» Пьотра Домалєвського (Польща, 2016).

Перегляд фільму «Вівчарі»

«Штангіст» – кращий фільм Національного конкурсу

Найкращим фільмом конкурсу Shoot&Play обрано стрічку Анастасії Хоменко «Твій вибір принесе користь». Переможниця отримала приз від оператора державних лотерей «М.С.Л.» у розмірі 1 000 доларів США.

Приз за найкращий ЛҐБТК-фільм конкурсу «Сонячний зайчик» отримала картина Марсело Мартінессі «Спадкоємиці».

Спеціальні відзнаки журі конкурсу «Сонячний зайчик» отримали стрічка Офіра Рауля Ґрайцера «Кондитер» та фільм «Жорстка фарба» Філіпе Матцембахера та Марсіу Реолона.

Володарем «Скіфського оленя» за внесок у світове кіномистецтво став відомий німецький актор Юрґен Прохнов.

Голова комітету з питань культури та духовності Микола Княжицький отримав нагороду «Скіфський олень» «За вагомий внесок у розвиток українського кіно».

«Сподіваюся, що українське кіно обрало правильний шлях. Але Ваша робота є вагомою та сприяє розвиткові вітчизняного кінематографа»,– підкреслив Андрій Халпахчі.

Микола Княжицький подякував фестивалю за нагороду: «Я просто роблю свою роботу. На мою думку, кожен із нас розуміє, що люди, які гинули на Майдані, вмирали і далі вмирають на фронті, люди, які голодують в Росії,– Олег Сенцов та інші політв'язні – все це вони роблять, щоб ми не просто плакали та страждали, а заради того, щоб наша країна жила нормальним життям, знімалося кіно, раділи люди. Тому хочу подякувати кожному, хто чесно робить свою роботу».

На 47-й «Молодості» представили 176 кінострічок, півсотні з них – у шести конкурсних програмах. Учасниками фестивалю стали представники з 54-х країн світу.

Наприкінці церемонії закриття генеральний директор фестивалю Андрій Халпахчі оголосив, що 48-й КМКФ «Молодість» відбудеться з 25 травня по 2 червня наступного року.

Фото надані організаторами фестивалю «Молодість»

МУЗИЧНОМУ ЛЕКТОРІЮ «КЛАСИКИ — НАЩАДКАМ» 20 РОКІВ!

Ж. Литвиненко серед учасників концерту

2018 рік для Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра особливий, бо він триває під знаком 150-річчя заснування Київського музичного училища. Це накладає на його колектив та випускників додаткову відповідальність за якість кожного заходу.

Жанна ЛИТВИНЕНКО

Окрім того, на цей рік припав ще один ювілей – 20-річчя музичного лекторію «Класики – нащадкам», що діє при Інституті музики. А 7 травня у Київському будинку вчених відбувся заключний концерт ювілейного сезону роботи Лекторію.

Те, що кожна важлива справа починається з особистості – її «душі» і «двигуна» – споконвічна істина. Проте, коли випадає щастя бути свідком такої події, як цей ювілейний концерт, цю істину ніби пізнаєш заново.

Такою особистістю, винятково якій зобов'язаний своїм виникненням та існуванням музичний лекторій «Класики – нащадкам», стала одна з провідних педагогів Інституту музики з 55-річним досвідом роботи, самовідданий ентузіаст своєї справи Жанна Андріївна Литвиненко. Їй цілковито належить і сама ідея та назва Лекторію, і його організація, і підготовка сценаріїв, і добір та репетиції з учасниками – тобто, все, без чого справа ніколи не зрушиться.

Випускниця музичного училища ім. Р. Глієра, за освітою і професією Жанна Андріївна – музикознавець, багато років викладає музичну літературу, але ніколи не замикалася в рамках цієї дисципліни. Багато часу вона приділяла позанавчальній роботі зі студентами: читала лекції, організовувала теоретичні конференції, музично-поетичні композиції. В часи Перебудови організувала дискусійний клуб «Бекар». А в 1996 році на базі навчальної групи студентів-вокалістів створила студентський музичний театр, у якому була і режисером-постановником, і сценаристом, і менеджером водночас. Цей театр, що спочатку існував як аматорський проект, а згодом діяв на базі виробничої практики, за 16 років свого існування дав 24 вистави на різних концертних майданчиках Києва та за його межами.

Невдовзі у Жанни Андріївни виникла ідея нового проекту, що дав би змогу набувати досвіду публічних виступів і для студентів інших відділень – передусім теоретичного, вихованці якого мали б змогу виявити себе як лектори-музикознавці. Так у 1998 році й народився музично-просвітницький лекторій «Класики – нащадкам». У лекціях-концертах усе мало відбуватися «наживо», зусиллями студентів – від музикознавчої розповіді до виконання творів, про які йдеться.

Зрештою, здобуткам Жанни Андріївни на творчій та педагогічній ниві можна присвятити, мабуть, не одну монографію. Подія, про яку йдеться, – певний гідний підсумок і апофеоз цих здобутків.

Ювілейний концерт, організатором, сценаристом і художнім керівником якого була, знов-таки, Жанна Литвиненко, розпочався розгорнутим усним історичним нарисом (з відеорядом) про її творчі дітища – лекторій «Класики – нащадкам» і студентський театр. Нарис озвучила випускниця Київського музучилища ім. Р. М. Глієра, а нині старший викладач Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв України Світлана Заря.

Під бурхливі оплески глядачів (а «Біла вітальня» будинку вчених була заповнена вщерть) С. Заря запрошує на сцену Ж. Литвиненко, яка мудрим словом метра музичної педагогіки звернулася до аудиторії.

Пролунали і сповнені щирості й людської поваги вітальні слова на адресу Жанни Андріївни від представників Київського міського методичного центру закладів культури та навчальних закладів – його директора Ірини Чуніхіної та методиста вищої категорії Любові Ричихіної.

Далі слово мала Музика – різних жанрів і стилів, розмаїта за тембровими й гармонічними барвами. Без перебільшення можна сказати, що весь концерт був справжнім музичним дарунком Жанні Андріївні. Музиканти кількох поколінь, які пройшли вишкіл проектами Ж. Литвиненко – від зрілих і навіть титулованих «ветеранів» до студентів-«неофітів» – виступали «на максимумі».

Темпераментні, розкуті ведучі концерту Вікторія Бобаль і Олександр Бричок, гідні своєї спеціалізації «Спів (естрадний)»; завзято-енергійні студенти фортепіанного відділення Борислав Тарасюк і Олександр Савченко, у виконанні яких прозвучали «Полішинель» С. Рахманінова і

МИР БЕЗ ВІЙНИ

Концерт «Мир без війни», який у народі почали називати: концерт «Звіт», відбувся! Звіт, мабуть, для кожного з присутніх: а що ми зробили, аби настав мир? Найліпшою зброєю для досягнення миру, на нашу думку, є мистецтво. Саме у ньому зосереджена велика сила творіння, а не руйнацій. І відчуття цієї позитивної енергетики поширюється на всіх, кого вона торкнеться, не залежно, чи ти артист на сцені, чи ти є спостерігачем у залі.

Дуже і дуже приємно було бачити переповнену залу глядачів і тепле сприйняття публікою. Це, і справді, не просто надихало – в залі, мабуть, вирувала спеціальна енергія, що називається «сцена лікує».

Великою приємністю була участь у концерті близьких мені людей – Архієрейського хору «Знамення» Свято-Воскресенського та Свято-Покровського соборів УПЦ КП з м. Рівне. Під час концерту за диригентським пультом з хором «Знамення» була відома талановита регент і композитор Наталія Іваник, чиї заслуги і в мистецькій та педагогічній діяльності, і в духовному зростанні та розвиткові Помісної Української Православної Церкви є доволі значними. Зауважу,

що артистами Архієрейського хору є відомі рівняни, зокрема заслужений артист України Тарас Денисюк та заслужена артистка України Галина Топоровська.

Безперечно, участь зіркових артистів – це вже великий успіх. Великою радістю стала підтримка боротьби за мир відомими артистами не лише в Україні, а й далеко за її межами. Особливо потішив глядача спів народної артистки України Наталії-Марії Фарини.

Окрема подяка побратиму Тарасові Силенку – заслуженому артисту України, талановитому кобзареві, автору та композитору численних творів, що не можуть залишити слухача байдужим. Особливо – за подарований твір «Пісня про Отамана Зеленого».

Однією з перших, хто відгукнувся на участь у концерті, приуроченому до Дня Миротворців і Дня Героя України, була Галина Швидків – заслужений працівник культури України. Мистецький захід «Мир без війни» об'єднав талановиту молодь, співаків та співачок з різних куточків України. Лауреати Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів, співаки-солісти оперних театрів Ігор Гальчук та Наталія Ногіна (м. Київ), Єлизавета Гай (м. Одеса) – це талановита українська молодь. Ігор Гальчук – тенор, артист оперети, виступає на великих майданчиках, працював на Universal Studio Osaka Japan. Наталія Ногіна, більш відома для рівненського слухача, оскільки родом з Рівного, нині має неабиякий успіх у Київському Національному академічному театрі оперети. Її скромність може бути перевершена тільки її красою і красою душі та голосу. Приємно, що цього року на підтримку акції миру з Одеси приїхала моя вихованка, представниця прогресивного, талановитого молодого покоління – Єлизавета Гай. Тішить те, що виявлений інтерес не лише до проблеми поширення миру, а й до непростої оперної музики. Перспектива є. Так само приємно було спостерігати, що в залі були молоді люди, можливо, студенти музичних, мистецьких закладів освіти, а, можливо, – просто молодь, що цікавиться цим видом мистецтва.

Важливою підтримкою і окрасою вечора також став виступ Академічного камерного оркестру Рівненської обласної філармонії (диригент Юрій Скрипник). Діяльність пана Юрія не обмежується філармонією. Він – талановитий педагог, під його професійним керівництвом виступає і навчається фактично вся музично-артистична молодь Рівненщини. За час роботи Юрія Скрипника у філармонії, Академічний камерний оркестр РОФ не має простоїв, а постійно задіяний чи на концертах місцевого рівня, чи десь на гастролях Україною та за її межами.

Хочу згадати про талановитого музиканта-піаністку Ірину Козачук та про ведучу вечора пані Галину Грицюк (Левчук). Пані Ірина – це, мабуть, одна з тих, на кому зосереджена вся виконавська музика та неперевершений музичний супровід у певному виконавському жанрі рівненських, українських та всесвітньовідомих артистів. Її участь як концертмейстера та артистки оркестру була фактичною основою всього музичного малюнку. ▶

«Відгомін» О. Канерштейна; шляхетні юні інтелектуали Анастасія Ніфантьєва і Назар Кухар, які представили на суд слухачів ІІ частину Сонати для 2-х скрипок С. Прокоф'єва. Ефектні, навіть дещо екстравагантні музичні «жанровики» Олександр Савін (балалайка) і Кирил Хренов (баян) дотепно пожвавили атмосферу «Вечірнім мотивом» Є. Дербенка. Наче голосом з небес, студентка-флейтистка Ольга Стукалова наповнила зал славетною «Мелодією» К. Глюка.

У цьому концерті всі учасники почували себе юними. Навіть колишні вихованці Інституту музики, які вже твердо стали на шлях професійних музикантів-виконавців, теж неначе поверталися душею в студентські роки: статечний і аристократичний Максим Ведінякін, соліст Київського муніципального ансамблю «Благовіст» («Божа Мати в місті» Г. Свиридова), витончена і пластична солістка камерного хору «Київ» Людмила Фенюк-Яницька (арія Мімі з опери «Богема» Дж. Пуччіні) і справжній її антипод – вольова і гордовита, в образі «сильної жінки» Юлія Риссак-Ткаченко, яка нині є солісткою-вокалісткою Національної хорової капели «Думка» (арія Цариці ночі з опери «Чарівна флейта» В. Моцарта). А насамкінець творче слово взяв «закордонний гість», а насправді український талант, якого доля закинула до Австрії, – студент магістратури Зальцбурзького університету «Моцартіум» Сергій Коротенко. Могутньої статури, з глибоким,

Сергій КОРОТЕНКО

проникливим і пластичним баритоном, своїм виконанням арії Каскера з опери «Заза» Р. Леонкавалло поставив вагомий «знак оклику» у фіналі концерту.

Але мистецьке свято на цьому не скінчилося. До самого завершення дійства зал анітрохи не спорожнів. Учасники та слухачі буквально зусібіч обступили Жанну Андріївну – героїню яскравої події, витвореної нею власноруч. Фото, відео, селфі на пам'ять, захоплені слова, маєво квітів…

Цей ювілейний концерт став справжнім творчим тріумфом талановитої, щедро обдарованої людини високої культури, беззастережно відданої улюбленій справі – Жанни Андріївни Литвиненко!

Олександр РІЗНИК,
музикознавець

▶ Пані Галина – майстер слова, заслужений артист України. На мою думку, ведуча вечора – це ще один диригент, але вже всього дійства, що видно на сцені.

В організації концерту брала участь мистецька група, у складі якої відомий звукорежисер та композитор Юрій Садовий, творчість із яким мене пов'язує понад десяток років, а на сцені – це виконання фрагменту знаменитої рок-опери «Біла Ворона» (автори Юрій Рибчинський та Геннадій Татарченко) у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному театрі.

Подяка творчій групі колективу, зокрема режисерці концерту Оксані Пінській, Управлінню культури і туризму Рівненської облдержадміністрації, всій команді Рівненської обласної філармонії.

Дякую за долучення до організації концерту моїм побратимам ГО «Козацька Лицарська Школа» (м. Київ), ГО «Об'єднання Добровольців», зокрема пановi Роману Ковалю. Зворушливим моментом було відзначення молодих людей, патріотів Землі Української та Народу України, тих, хто ці відзнаки заслужив своїми героїчними подвигами, щоденно ризикуючи своїм життям. Низький уклін усім Героям України, особливо тих, чиї життя були покладені задля майбутнього розквіту України. Окрема подяка всім ветеранським об'єднанням Рівненщини за виявлену повагу.

Великим знаменням та духовною підтримкою було благословення концерту Архієпископом Рівненським і Острозьким Іларіоном.

Глибоко переконаний, що описана нами акція – це яскрава мистецька подія, що не залишиться без уваги і стане головною платформою для поширення ідей об'єднання, поваги, терпимості одне до одного, доброї та благородної любові до своєї Великої Землі Української та Народу України і порозуміння між спільнотами людей світу. Для об'єднання навколо доброго потрібні великі серця. А їхнє зростання неможливе без духовності, долучення до культурної спадщини свого народу та світової мистецької спільноти. Безмежно щасливий, що 15 років моєї свідомої мистецької, педагогічної, творчої діяльності увінчуються таким чудовим початком справи.

Юрій ЯЦИКА

«КОЛЕКЦІЯ РОЗУМОВСЬКИХ» — ФЕЄРІЯ МУЗИКИ, СВІТЛА ТА КВІТІВ

Вечір у Київському Будинку Вчених зібрав шанувальників салон-ансамблю «Колекція Розумовських» на концерт із творчою назвою «Музичні Шедеври». Феєричні емоції спричинили непереборне бажання поділитися враженнями від чудового дійства.

З історичних джерел відомо, що талант співака та врода українського хлопця Олексія Розума стали запорукою становлення однієї з найвідоміших родин середини XVIII століття – Розумовських. Графський титул, подарований імператрицею, забезпечив визнання та впливовість для всієї великої родини не лише в Російській імперії, а й за її межами. Родинним гаслом сім'ї Розумовських було «Famam exfendere factis!» або «Славу примножувати справами!» Підтвердженням цього гасла стали здо-

бутки членів сім'ї у мистецтві, освіті, науці, військовій справі, меценатстві… Сьогодні серед іншого з багатої нотної колекції графів Розумовських у лоно української культури повертаються музичні шедеври XVIII століття, які чекали на свій час у фондах Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського майже 300 років!

І все це завдяки творчій пошуковій праці керівника салон-ансамблю «Колекція Розумовських» скрипаля Валерія Супрунюка.

Справді, саме завдяки постійній живій музичній творчості артистів ансамблю, відтворенню забутого та пошукові нового у поєднанні з наполегливою працею і талантом, митці мають у своєму репертуарі понад 400 різних за характером музичних творів. Подружжя Валерій та Олена Супрунюк, син Валерій грають музику для трьох солістів, нині популярну в Європі, хоча мало відому в Україні. Виконання більш традиційних творів насичують партією фортепіано. Нині в репертуарі салон-ансамблю програми фран-цузької, німецької, австрійської, італійської та чеської музики.

Елегантна публіка, як виявилося згодом, та ще й добре обізнана, весела та вдячна, почала збиратися ще задовго до початку концерту. Приємне здивування викликала присутність у концертній залі великої кількості молодих людей. Щойно на сцену вийшли артисти ансамблю та зазвучали перші акорди популярної класичної музики XVIII століття, як у мене не залишилося жодних сумнівів щодо очікуваних вражень. Добре обізнаний у смаках глядацької аудиторії Валерій Супрунюк вніс до репертуару найкращі, найвідоміші музичні шедеври – класичні хіти галантної епохи XVII–XVIII століть. Його щира відкрита європейська манера спілкування з публікою мимоволі спонукала почуватися не просто глядачем, а бажаним учасником творчого дійства.

Атмосферу світського музичного салону особливо передає унікальний склад ансамблю – дві скрипки і фагот. Фагот тримає емоційне навантаження впродовж усього концерту, створюючи широким тембровим діапазоном ілюзію присутності[гри] цілого оркестру або ж, навпаки, виконуючи сольну партію.

Елегантно-практична естетика салон-ансамблю «Колекція Розумовських» набагато ширша за просто гламурну салонну музику для обраного кола осіб. Нашому бурхливому сьогоденню бракує такої романтично-готичної музики, слухаючи яку переносишся на зелену галявину віденського лісу, до розкішного версальського парку або заквітчаної садиби німецького дворянина. Твори композиторів Антоніо Лорензіті, Антоніно Каммеля, Моцарта, королів австрійського та французького вальсу Йогана Штрауса, Еміля Вальдтейфеля та інших, не менш відомих авторів з нотної колекції графів Розумовських, надихають, додають життєвої наснаги, душевної насолоди.

У музичному калейдоскопі швидко плине час.

Заключна частина концерту. Обіцяний сюрприз, який переносить нас до Америки: у Нью-Йорк, Чикаго, Новий Орлеан кінця XIX – початку XX століття: звучить найвідоміший твір композитора Скотта Джопліна «Артист естради». Скотт Джоплін – король реґтайму нової американської салонної, неймовірно крутої, дивовижної музики, від якої хочеться танцювати, імпровізувати, літати…

Концерт салон-ансамблю «Колекція Розумовських» – це феєрія Музики, Світла та Квітів, незабутні враження, вибухові емоції, бурхливі оплески, світлини на згадку і сподівання на нові зустрічі, які однаково важливі і для артистів, і для глядачів.

Тамара МАРКЕЛОВА,
редактор журналу «Оксамит»

Біруте МАР. Вистава «Янголи Достоєвського». Фото Саші Аташьян

МІЖНАРОДНА ТЕАТРАЛЬНА ФЕЄРІЯ «МЕЛЬПОМЕНА ТАВРІЇ» В ХЕРСОНІ

Якось ми вже звикли не помічати доброго і гарного, що відбувається в Україні. Погана звичка, бо людина нормальна мусить звикати до гарного, іноді й сприймаючи такі речі крізь призму минулого і помилок, які не варто повторювати. Задля того й існує його величність мистецтво, зокрема театр.

Леся САМІЙЛЕНКО

З такими думками повернулась я з Херсона, де протягом понад десяти днів відбувався XX фестиваль «Мельпомена Таврії». Дивовижна подія, яка залишила по собі море вражень і думок. Щодо думок, то згадала все, що я знаю з досвіду і з розмов з однодумцями про наші сучасні проблеми. Адже не раз чула про те, що, якби на територіях, які нині є «окупованими», більше уваги приділялося духовному розвиткові людини та, як це не банально, проукраїнському патріотичному вихованню, то цих проблем могло і не статися… Та йдеться саме про те, що на Херсонщині і в самому Херсоні таки все було правильно з самого початку здобуття Україною Незалежності, бо там були і є люди, які добре і правильно все зрозуміли ще тоді. Саме тому і дожили ми до двадцятої річниці театрального фестивалю, який єднає представників різних націй, країн, людей, яких театр виховував і виховує. Саме такі люди були армією глядачів у всіх херсонських театрах, де відбувався фестивальний показ. І потрапити на ці вистави було не так і просто, бо зали були переповнені, а емоція єднання театральної спільноти з глядацькою була така потужна, що часто актори просто не витримували такої напруги і розчулено плакали. Це я про атмосферу добра і доброзичливості з боку херсонців та гостей міста, яка супроводжувала мене і всіх гостей фестивалю протягом усіх днів перебування у цьому, без перебільшення, нині вже європейському місті, де панує чистота в усіх її куточках і буяють парки. Та ще у такій кількості, такі доглянуті! Мені здалось, що такої кількості паркових зон я ніколи і ніде не зустрічала. До речі, як і такої краси та цивілізованого, сучасного вигляду херсонських театрів… Дивовижно!!! Це я про враження від міста і стану його інфраструктури, що особисто для мене було відкриттям № 1. Херсон – це Європа, в серці якої панує Театр.

Відкрили фестивальну програму актори Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша, які разом з німецькими колегами Державного театру м. Штутгарт під керівництвом режисера Андрія Мая у виставі та й у житті стали друзями і побратимами, якими маємо бути всі ми щодо німецького народу, який був так само жертвою політичного невігластва нацистів і фашистів. Адже ми й досі часто плутаємо ці два поняття, бо протягом десятиліть нас вчили лише ненавидіти німців і пишатися перемогою над нацистською Німеччиною. Вистава «Херсон 1918/2018», яку називають епічною комедією, справляє враження не завдяки новаторству й елементам креативної режисерської роботи, а змістом полеміки, діалогів, щирою грою акторів та присутністю глядача майже на сцені серед виру подій, які відбуваються.

Спершу хочеться згадати про серйозні, драматичні вистави, які ставляться і граються задля того, щоб нагадати нашим сучасникам і про те, чого треба боятися, та, щоб не повторилося – знати.

Однією з таких вистав була робота грузинських гостей «А.Л.Ж.И.Р» – документальна драма про Акмолінський табір дружин ворогів народу… Акторський склад – жінки, які грали і чоловічі, і жіночі ролі. Здалося, що кожна з грузинських акторок ледь не сама пережила долю своїх нещасних і водночас гордих героїнь. Порядним людям після таких вистав бракує слів і просто не хочеться говорити. Адже біль, переданий навіть словами та почуттями, – нестерпна річ. На цій виставі не було аншлагу і відбувалася вона у чудовому приміщенні Херсонського лялькового театру, куди прийшли люди, які не лише люблять театр, а й знають історичну правду і не бояться дивитися їй у вічі.

Вистава «А.Л.Ж.И.Р.». Фото Тані Скляренко

А Дніпровський драматичний молодіжний театр «Віримо!» привіз на показ історію в XIV уроках «Однокласники» за п'єсою Тадеуша Слободзянека, в якій розповідається про долю учнів одного з класів, поляків і євреїв з містечка на сході Польщі. Як каже молодь: «Жесть!» Невигадлива режисура Володимира Петренка не спростила сприйняття змісту вистави, адже в ній ідеться про моральні цінності і перипетії доль людей, яким війна скалічила або і вкоротила життя. Акторська гра була, як «перед розстрілом» команди, що мусила, як мінімум, виграти матч.

Тож від глибоких і драматичних тем вже можна перейти і до розважального жанру. Хоча… «Вій. Докудрама» за п'єсою Наталі Ворожбит у постановці Андрія Бакірова та у виконанні артистів Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка ще й досі не має певного визначення. Містична комедія чи драматична історія про наше буття та відображення його крізь призму сприйняття французів, які потрапили в нашу віддалену місцевість, де й досі панує дух наших предків та прадавніх традицій і віри. «І сміх і гріх», як кажуть у народі, у цій виставі переплелися і злилися в екстазі почуттів і емоцій, що панували на сцені. А друга дія цієї вистави була ще й сповнена детективної інтриги, яка тримала глядача в такій собі напрузі, що межувала зі сміхом, який вибухав час від часу. Адже реалій нашого буття й досі не можуть утямити не лише французи.

Вистава «Малюк і Карлсон». Фото Олесі Пономаренко

А кияни з Академічного драматичного театру на Подолі приїхали на фест із виставою за твором Карела Чапека «Мати». Подвиг жінки-матері з історії однієї сім'ї, на жаль, і досі є актуальною темою нашого сучасного буття. Бо місія жінки-Берегині була і є священною. І про все це дуже виразно і переконливо сказано режисером-постановником Ігорем Матіївим.

У Херсонському обласному академічному музично-драматичному театрі ім. М. Куліша, де переважно відбувалися фестивальні вистави, є три глядацькі зали. Так от на тій, що має назву «Театр-кафе» і вигляд неймовірно комфортний, відбулися моновистави, які не залишили байдужим жодного з глядачів.

У виконанні актриси Зеленогурського культурного центру Марти Погребни (Польський театр PIIP) тут демонструвалася вистава за твором Марії Матіос «Солодка Даруся», режисером-постановником якої є Малгожата Пашкер-Войцешонек. Коли я йшла на перегляд, то думалося про те, що і як можна зрозуміти тим, хто не розуміє мови, адже вистава йшла польською. Після закінчення була вражена тим, що зрозуміло було кожному, адже актриса дала в зал той шквал емоції, яку мала дівчина, що мимоволі принесла зло своїй родині і мучилася від цього. Знаючи твір і розуміючи суть проблеми, можна без перекладу, як у транс, увійти у світ героїні вистави «Солодка», бо це було потужно.

Не менш потужне враження справила і робота литовської актриси Біруте Мар, яка грала моновиставу «Янголи Достоєвського» за власною режисурою. Знову ж таки той феномен, коли актриса дає з зал таку потужну емоцію, що по закінченні ти ніби прокидаєшся від трансу… Геніально!

А в «Олешківському ЦКД», що на околиці міста, знову був аншлаг. Там демонструвалася вистава «Каліка з острова Інішмаан» як одна з найяскравіших вистав ХОАМДТ ім. М. Куліша. Драма з елементами сучасного вираження дійсності, побуту і навіть лексики ненормативного плану дуже подобається глядачам різних вікових категорій, адже в залі було багато дітей і молоді, яка просто реготала, коли на сцені звучали матюки. Прикро, але це було саме так. Хоча сама вистава та актор Віталій Пронько, якого я вже напередодні бачила у прем'єрному показі вистави «Vitalius», що відбулася на території локації «Urban cad», заслуговують на окремий матеріал соціально-театральної чи психологічно-терапевтичної історії, якій я колись приділю особливу увагу.

Ось лише згадаю про дитячий день, коли всі присутні в Палаці Молоді дивилися «Малюка і Карлсона» у постановці «кулішівців» за присутності посла Швеції, який не лише підтримав цю постановку, а й сам приїхав до Херсона на показ. Після цієї вистави залишилося враження, що Карлсон є і він втілився і живе в акторі Євгенові Гамаюнові. Так кажуть і ті, хто знає актора у житті. Кажуть, що ця людина вщерть наповнена не лише добром, але й «варенням і печивом», бо, за будь-яких обставин, у доброму гуморі. Отаке буває, коли віриш у казку!

У рамках програми фестивалю відбулась і зустріч із письменником Олександром Ірванцем та прем'єрний показ моновистави за його твором «Зрада». Цікава і змістовна зустріч, під час якої письменник ще й читав уривки з п'єси Януша Главацького та цікаво розповідав про митця, який рік тому пішов від нас в інший світ.

А в кав'ярні «Херсон», що на херсонському «Бродвеї ім. Суворова», відбулася ще одна знакова зустріч херсонської літературної спільноти з письменником Юрієм Андруховичем. ▶

▶ Чудова і тепла подія, яка об'єднала серця книголюбів з усієї України. Наслухатися і наговоритися з Андруховичем неможливо. То домовились про наступні зустрічі і знову розбіглися на перегляд вистав, яких на цьому фестивалі було не просто багато – там не було посередніх і аби-яких вистав.

Міжнародна палітра «Мельпомени Таврії-2018» майоріла прапорами не лише Грузії, Польщі, Литви, Німеччини. Не менш цікавою, соціально-психологічно гострою була вистава, яку демонстрували митці Драматичного театру білоруської армії. Квест-гра на три дії «Троє сестер» у постановці Марини Дударєвої – це оригінальне прочитання твору Антона Чехова, в якому глибоко прозвучали не лише теми моралі гравців. Перегляд цієї вистави дає дуже потужний стимул до роздумів.

Із Тель-Авіву знову в Україну привезли соковиті «Яблука». Ізраїльські митці драйвонули на тему спогадів головної героїні про її зовсім не соковите і, здавалося б, навіть у чомусь і нещасливе дитинство, яке проминуло в радянські часи на її Батьківщині, якою були для неї і Ташкент, і Москва. Зустріч уже в Ізраїлі з людиною, яка відродила в її пам'яті ці спогади, перевертає її уявлення про все, що було і є… Щемно і дуже захопливо.

Туреччина була представлена Муніципальним театром Бакирьой зі Стамбула. У виставі «Лена, Лейла та інші» у постановці Айла Алган ідеться про дуже злободенну тему. Українська студентка Олена та будівельник з Туреччини Мустафа покохали одне одного, і дівчина приймає релігію чоловіка і, за імаматом, стає щасливою Лейлою… Отаке.

Зі своєю «Справедливістю», тобто виставою, яка має таку назву, завітали на фестиваль митці, що представили театральну компанію м. Браги (Португалія). Ця театральна постановка демонструє повернення португальців до традицій у всіх сферах національного буття народу. Я не знаю, чим відрізняються честь, совість та інші чесноти португальців від тих, що є загальнолюдськими, але зрозумілим стало одне – своїх традиційних уявлень про ці речі португальці таки дотримуються і шанують понад усе.

З Угорщини нас здивували і порадували «Монологи Вагіни». Тобто вистава театру ім. Йокая (м. Бекешчаба). Якщо цікаво знати, чим чоловіки відрізняються від жінок і переварити всі ці відмінності у своїй свідомості, то це для вас. Ця вистава наповнена сюрпризами і чудесами, які вас розважать і водволічуть від сірих роздумів на цю тему.

І як на «Мельпомену Таврії» могли не приїхати наші сусіди з Молдови! Національний театр Сатірікуса Іона Лука Караджи-сера Наріне Григорян – дуже тонко і водночас гостро розкриває тему сімейних цінностей, які для вірменського народу є священними, з точки зору маленької дівчинки, задля життя якої іде на жертву її дідусь.

ані з Кишинева потішив своїм прочитанням «Майстра і Маргарити». Режисер-постановник вистави Олександр Греку втілив у своїй роботі власне уявлення про театр нового спрямування. І вистава стала не лише нетрадиційним поглядом на класичний твір Михайла Булгакова, а видовищем, у якому свої таланти проявили танцівники, співаки та майстри демонстрації гарного тіла і його пластики.

Єреванський державний театр ляльок ім. Ованеса Туманяна (Вірменія) привіз у «своїй валізі» яскраву історію дівчинки, доля якої вирішується під час подій у Карабаху. Вистава «Моя сім'я у моїй валізі» – монодрама режи-

Актриса Марта ПОГРЕБНИ. Фото Крістіни Боровкової

Власне, мої лаконічні враження про участь гостей з близького і не дуже зарубіжжя цим завершуються. Але не сказати про те, що всі вони були не лише зворушені, а просто вражені гостинністю херсонців та організаторів фестивалю, було б не справедливо. Познайомилися між собою актори, режисери, обмінялися досвідом і домовилися про наступні зустрічі… Хіба цього замало? Навіть не можу уявити, кому було б цього замало. Адже спостерігати за цим щасливим і щирим спілкуванням – це вже щастя, бо розумієш, що від цього світ стає кращим і добрішим ще на жменьку перлин від Мельпомени, що оберігає Таврію.

А з Києва на фестиваль приїхали представники провідних столичних театрів зі своїми найкращими виставами, і завершилася столична демонстрація виставою франківців «Троє товаришів», яка й досі є найбільш аншлаговою у цьому театрі, адже зірковий акторський склад і участь міністра культури, народного артиста України Євгена Нищука – мають свою магію. Варто наголосити, що такої кількості київських артистів я давно не зустрічала поза межами столиці. Гастролі – штука дорога, і треба так любити і цінувати працю актора, як люблять нині і шанують її всі, хто вже двадцять років поспіль збираються під крилами Мельпомени на Таврійській землі.

Фінальною виставою цьогорічного ювілейного фестивалю була «Спляча красуня». Аншлаг Аншлагович!!! Бо Херсон таки не заснув, хоча вистава демонструвалася наступного дня після футбольних подій, за якими стежив увесь світ. Зрозуміло, що не були до неї байдужими і мешканці та гості Херсона. Ух, вже цей футбол! Чому й про це згадується, бо виступ спеціальних гостей фестивалю, рок-гурту KOZAK SYSTEM відбувався саме під час футбольних подій. І зрозуміло, що не всі шанувальники «козацького року» надали перевагу концертній програмі, яку музиканти підготували спеціально для свого першого виступу в Херсоні. Як кажуть, сталося так, як з тим першим млинцем, бо очікуваний натовп шанувальників «козаксистемса» так і не зібрався. Хоча, попри скепсис на межі з розчаруванням організаторів, коли я подивилася відеоролик про цю подію, то зрозуміла, що для того не було підстав. Адже фанів зібралося таки чимало, а один з них – хлопчик років семи-восьми прийшов з бабусею на роботу в театр і вже з обіднього часу все питав про те, коли ж почнеться цей концерт. Бо ж козацькому роду нема переводу. Самі музиканти мали дуже добрий настрій після концерту і пообіцяли наступного разу приїхати не в той час, коли проводяться доленості футбольні матчі світової значущості.

Отакі мої короткі враження про перебуваня на XX Міжнародному театральному фестивалі «Мельпомена Таврії», в рамках якого відродився і започаткований його ж організаторами дитячий фестивальний проект «Кришталеві вітрила», який у ці ж дні успішно відбувався у Херсонському ляльковому театрі і має свою історію та шанс стати не менш потужним і яскравим.

А чудова нагода повернутися на землю, яку оберігає Мельпомена вже двадцять років, віднині буде моєю мрією. Бо ж таки мрії здійснюються, а театр рятує від зневіри кожного, хто його любить понад усе…

МЕТОДИ ВИХОВАННЯ

Одне з провідних місць у репертуарі Центру мистецтв «Новий український театр» посідає сучасна українська драматургія. Саме цей театр відкрив для широкого загалу творчість Наталії Уварової, Романа Горбика, Віктора Рибачука. Два роки тому Марина Смілянець активно заявила тут про себе як самобутня дитяча письменниця. А нова вистава за її п'єсою «Методи виховання молодих засранців», яку поставила Лариса Семирозуменко, адресована вже для дорослого глядача.

У старій батьківській оселі зустрічаються троє братів. Минуло сорок днів після смерті батька. Відразу після кладовища мали повертатися до Києва, але зламалася машина. Можливо, сама доля розпорядилася так, аби вони залишилися в рідному селі і разом спробували розібратися у своєму житті.

Старший брат Тарас (артист Єгор Снігир), щоб забезпечити своє майбутнє одружився з розрахунку із заможною киянкою. Головна проблема для середнього брата Антона (Кирило Сузанський) – як виплатити кредит за квартиру. А молодший Роман (Даніїл Кіно) кинув навчання, перебивається

тимчасовими заробітками і намагається знайти своє місце у цьому непростому світі. Але, попри зовнішню влаштованість, багато запитань щодо того, як жити далі, залишилося і в старших братів.

Як далі будувати стосунки, коли з рідними тебе нічого не пов'язує, окрім бажання якомога швидше продати спільну хату? Хто винен, що собака тебе розуміє краще за рідного брата? Що робити, коли поняття «родинний зв'язок» звучить якось «напряжно»? І чому так склалося? Через погане виховання, складні життєві обставини, чи просто через невміння любити?

Троє братів майже втратили зв'язок між собою. Окрім батьківської хати і старого пса Кубіка, вони, виявляється, не мають нічого спільного. Спроби порозумітися ні до чого доброго не приводять, здається вже нічого не може врятувати близьких родичів від остаточного розриву. Але у, здавалося б, найкритичнішу мить на порозі з'являється подруга їхнього дитинства Анюта (Юліана Євстафієва). Дівчина теж залишила рідне село, і в пошуках кращої долі поїхала до столиці. Але не склалося. Тепер постав непростий вибір: чи залишатися на рідній землі, чи спробувати почати все спочатку в іншій країні. Анюті важко визначитися, адже вона не знає, на кого залишити свою шестимісячну дитину. Можливо, брати допоможуть дівчині зробити правильний вибір, а вона їх зможе помирити?

Молоді, але вже досвідчені актори Є. Снігир, К. Сузанський та Ю. Євстафієва немов не грають, а проживають життя своїх персонажів на сцені. Глядачі ж наче не дивляться виставу, а зазирають у вікно, де відбувається ця невигадана історія. Даніїл Кіно, можливо, ще не має такого досвіду, як старші колеги, але його образ теж життєвий, він змушує присутніх у залі перейнятися долею Романа. Та найбільше вражає старий пес Кубік, роль якого виконує художній керівник Нового українського театру Віталій Кіно. Пан Віталій рідко виходить на сцену, але створені ним образи запам'ятовуються надовго. Кубік намагається достукатися до сердець братів, прагне зробити все, аби їх помирити. Проте люди не розуміють старого пса. Можливо, творці вистави намагалися цим показати, що молоді люди відірвалися від свого коріння, і це є однією з причин усіх їхніх проблем.

А втім, виявляється, що не так все і погано, адже врешті з'являється надія, що герої зможуть знайти порозуміння. Але, яким буде фінал – невідомо до останньої хвилини. Не будемо повністю переповідати сюжет вистави, лише зауважимо, що кінцівку вгадати буде важче, аніж заздалегідь визначити, хто ж був убивцею в оповіданні Агати Крісті. А таємниця, яку герої відкриють під завісу, вразить і тих, хто вже багато чого встиг побачити на своєму життєвому шляху.

Едуард ОВЧАРЕНКО
Фото Іллі БЕЛА

Продовження. Початок у №№ 17–23

Дмитро ЧОБІТ

ТРАГЕДІЯ ГУТИ ПЕНЯЦЬКОЇ

ПРИЧИНИ, ПЕРЕБІГ, НАСЛІДКИ

ПСИХІАТРИЧНІ ЗБОЧЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ ШОВІНІСТІВ

Історія з фотографіями на обкладинках книг провідних польських фахівців з історії трагедії в Гуті Пеняцькій, докторів наук Едварда Пруса та Олександра Кормана знайшла продовження. Вони ще й неабияк надихнули польських митців. Скульптор Маріан Конєчни на основі фотофальшивки створив модель пам'ятника жертвам ОУН-УПА у Варшаві та виставив її на всенародний огляд. Це показувало польське телебачення, обговорювало польське суспільство. Модель побачили фахівці в галузі психіатрії, обурилися та передали журналістам вражаючі матеріали.

Виявилося, що фото для моделі пам'ятника М. Конєчни і книг видатних польських дослідників Е. Пруса і О. Кормана походять із «Щорічника психіатрії» за 1928 рік, у якому надруковано статтю доктора медицини В. Луковського «Психотропний аналіз», де він і вмістив фото з кримінально-судової практики за 1923 рік та аналізував прояви захворювання у божевільної матері. У 32-річної циганки загинув чоловік, розпався циганський табір, вона залишилася сама із чотирьма дітьми. Від стресу жінка збожеволіла, повбивала дітей та їхніми тілами прикрасила дерево. Лікарі-психіатри розглядали і вивчали це явище та опублікували статтю з фотографіями.

М. Конечни і модель пам'ятника жертвам ОУН-УПА

Ці фото із «Річника психіатрії» мали судово-медичне значення, вони свідчили про прояви душевної хвороби та психопатологічні особливості хворої та наслідки її дій. Фото мало певне наукове значення для психіатрів і аж ніяк не призначалися для широкої преси, а тим більше на обкладинки наукових книг з історії Польщі, хоча б з чисто гуманістичних причин.

Пам'ятник жертвам ОУН-УПА у Перемишлі, в центрі якого зображення циганських дітей з 1923 року

Але на який гуманізм від теперішніх польських психічно неадекватних «дослідників», а попросту справжніх придурків-шовіністів можна сподіватися?

Журналісти Ада Рутковська і Даріуш Стола 19 травня 2007 року у поважному варшавському виданні «Річ посполита» надрукували статтю «Фальшивий пам'ятник, правдивий злочин» у якій докладно розповіли історію фотографії та наголосили, – що у такому вигляді пам'ятник – то вершина глуму над здоровим глуздом, бо діти – не поляки, а вбивці – не українці, більше того – це фото не має жодного відношення до подій в Україні 1943-1944 років. (Rutkowska A. Stola D. Falszywy pomnik, prawdziwe zbrodnie// Rzecz Pospolita. – 2007. – 19 maj).

Але навіть після такого гучного скандалу психічно неврівноважені польські шовіністи продовжували використовувати фото у якості доказів злочинів ОУН-УПА. З цією метою їх у них навіть запозичив відомий будівничий «Русского міра» в Україні Калісніченко і використав на такій же сфальшованій, так званій антифашистський виставці, напередодні краху режиму Януковича.

Про викривальну публікацію у газеті «Річ посполита» якось забулося, та й хто її читав? А ось праці Едварда Пруса та Олександра Кормана продовжують вивчати широкі польські маси. Книги присутні в усіх бібліотеках Польщі, ними користуються учні, студенти, вчителі, історики-дослідники, Інститут національної пам'яті Польщі і сам Президент Республіки Польща А.Дуда.

І ще така далеко немаловажна деталь. У статті про душевнохвору циганку, яка повбивала чотирьох своїх дітей віком від 6 місяців до 7 років, доктор медицини Вітольд Лунєвський називає кочовий табір, до якого належала душевно-хвора мати «бандою циганською». (Там само. – С.73). Маємо яскравий приклад того, як при режимі Ю.Пілсудського ставилися до національних меншин. Возвеличення польської нації і приниження, утиски та переслідування національних меншин проявлялися в усіх сферах суспільно-політичного життя довоєнної Польщі, навіть у наукових працях польських психіатрів! Це є не що інше, як прояв колективного психозу нацизму польського суспільства 1920-1930х років ініційованого владою Другої Речі Посполитої. Польський нацизм дещо випередив нацизм Гітлера, Гімлера і Геббельса, не дурно ці верховоди Третього Рейху з таким пієтетом ставилися до Ю.Пілсудського, вчилися у нього, зокрема влаштуванню концентраційних таборів, називали кращим своїм другом, а після смерті польського маршала у 1935 році оголосили у нацистській Німеччині трьохденний загальнодержавний траур! А як же – помер великий вчитель, друг та ідеологічний соратник і сподвижник Адольфа Гітлера. Тепер, цю ганебну сторінку своєї історії, у Польщі замовчують – теперішнім польським шовіністам болить втрата «кресів всходніх», тому й лають УПА, ОУН, дивізію «Галичина», Степана Бандеру, який з 1941 по кінець 1944 року сидів у німецькому концтаборі Маутхаузен; дуже пече їх навіть Богдан Хмельницький, якого польський прем'єр порівнює з Гітлером і Гімлером! Та рівняйте з німецькими нацистами свого Юзефа Пілсудського – буде набагато краще, а головне – достовірніше. Книги Е. Пруса і О. Кормана, зі згаданими фото у Польщі продаються й досі. Одну з них у 2018 році я купив у Львові.

Польський плакат 2008 року з написом «Європа XX століття. Того геноциду просто так забути не дамо». У центрі фото замордованих божевільною матір'ю циганських дітей 1923 року

ЩЕ РАЗ ПРО ПСИХІЧНО ХВОРУ ЦИГАНКУ І ЗДОРОВИХ ПОЛЬСЬКИХ ШОВІНІСТІВ

Циганку з якою трапилася страшна психічна хвороба, внаслідок якої вона вбила чотирьох своїх дітей, звали Маріана Долінська (1891–1928). Проживала вона серед циганської спільноти коло села Антонувка під Радомом недалеко Варшави, тобто на етнічних польських землях. М. Долінська мабуть ніколи не бачила Україну, але фото вбитих нею власних дітей створило потужний імпульс у нагнітанні у всій Польщі антиукраїнського психозу. Вбитих циганських дітей польські історики, доктори наук, професори, письменники, журналісти, політики використовували як символ жорстокостей українців над поляками. Цими фото у Польщі компрометувалася сама ідея Незалежності України.

Оскільки циганські діти й досі прикрашають численні історичні праці, журнали, книги навіть пам'ятники, то назвемо їх імена. Софія Долінська – 6 місяців; Антоній Долінський – 3 роки; Броніслав Долінський 5 років і Стефан Долінський – 7 років. Усіх їх вбила рідна божевільна мати Маріана Долінська у ніч з 11 на 12 грудня 1923 року.

Модель пам'ятника жертвам ОУН-УПА

Вперше фото чотирьох мертвих циганських дітей вбитих божевільною Маріаною Долінською опублікував доктор медицини Вітольд Лунєвський у «Річнику психіатрії» за 1928 рік. Друга публікація мала місце в «Підручнику судової медицини для студентів і лікарів», виданому професором Варшавського університету Віктором Гживо-Домбровським у 1948 році. У підручнику використано фото зняте з іншого ракурсу, ніж вміщене у «Річнику психіатрії». Мабуть, що професор мав оригінали кількох знімків, бо працював членом редколегії «Річника психіатрії».

У 90-х роках XX століття у польських виданнях з'явилося ще й третє фото тих самих дітей, зняте з іншої перспективи. На ньому з'явився ще й колючий дріт. Мабуть, то справа новітніх комп'ютерних технологій. У такому вигляді фото циганських дітей мало мученицький вигляд. У 1993 році його опублікував часопис «На рубежі» у Вроцлаві. Під ним стояв підпис такого змісту: «Польські діти замучені і помордовані відділом Української Повстанської Армії в околиці села Козова у Тернопільському воєводстві, восени 1943 року». (Зі збірки доктора Станіслава Кжаклевського). У 1995 році у польських виданнях це фото з'явилося з іншим підписом: «Діти польські замордовані відділом дивізії СС «Галичина». (Зі збірки В. Залогобіча).

Наступна публікація фото циганських дітей у якості польських жертв УПА прикрасила обкладинку книги польського професора Олександра Кормана «Відношення УПА до поляків на південно-східних землях Речі Посполитої», виданої у 1995 році у Вроцлаві. У книзі фото підписане ширше. Тут йшлося про Козову біля Тернополя і вказано дату – грудень 1943 або початок 1944 року. «Звідти група вцілілих під час різанини поляків зберегла фото і принесла його до 14 полку АК у передмісті Львова». Такий докладний підпис мав справити у читача враження його достовірності.

Сам професор О. Корман подав власне доповнення про те, що з таких «віночків» із прибитих і повішених до дерев польських дітей, українські націоналісти створили цілу алею і встановили на ній транспарант «Дорога до Незалежної України». О. Корман навіть навів прізвище керівника УПА, який створив цю алею. Ну хто з польських читачів сумніватиметься у достовірності писань відомого у Польщі доктора наук? І на якій підставі? Доктор і професор пише! На таке й розраховують польські шовіністи та україноненависники, які й досі мріють про «Велику Польщу від можа до можа». Тобто від моря-до моря – від Гданська до Одеси. Навіщо вона їм?

Польський плакат із написом «Пам'ятаємо», 2006 р.

У 1996 році невгамовний докор О. Корман випустив альбом «Геноцид УПА польського народу у документальних фотографіях», де циганських дітей зображено у двох ракурсах із аналогічними неправдивими підписами та фантастичними поясненнями.

У 2004 році у Вроцлаві вийшла книга докторів наук Генрика Команського і Щепана Сєкєркі «Геноцид скоєний українськими націоналістами», у якій знову з'явилися фото циганських дітей. Тут ці польські науковці повідомили читача, що «фото виконане німецьким воєнним фотографом у селі Козова, Бережанського повіту в листопаді 1943 року». Отже, на цей раз науковці встановили «точну дату» – листопад 1943 року. Дуже цікаво як вони до такого «наукового» висновку дійшли та дуже шкода, що не подали прізвища «німецького воєнного фотографа».

Перелік вище поданих випадків публікацій фото циганських дітей у якості польських жертв ОУН-УПА та дивізії СС «Галичина», є далеко неповний. Ці фото використовували не лише доктори, професори, а й публіцисти, журналісти, студенти. Фото циганських дітей стали улюбленим символом пропаганди ненависті до українців у теперішній Польщі.

У липні 2003 року на відзначення 60-річчя «волинської різанини» у Перемишлі відкрито пам'ятник жертвам УПА. На кам'яній глибі тут вирізано зв'язаних колючим дротом дітей. Скульптурна композиція повторює нарис вже відомої фотографії 1923 року нещасних дітей циганки Маріани Долінської з-під Варшави.

Ми вже згадували про скульптури Маріана Конечного. Виявляється, що він теж професор – вчить польських художників мистецтву станкової скульптури. Натхнений публікаціями професорів-істориків, М. Конечни розробив проект п'ятиметрового пам'ятника Жертвам УПА, який мали встановити у Варшаві. Але від цього амбітного проекту вимушені були відмовитись – його розкритикували чесні польські психіатри та принципові журналісти.

Але психіатричний казус не став на заваді польським борцям проти України та українців. У 2008 році вулиці Варшави та інших міст Польщі прикрасили плакати на честь 65-річчя волинської різанини. У центрі композиції знову зобразили чотирьох нещасних дітей циганки Маріани Долінської з-під Варшави.

Для тих хто бажає більш ґрунтовно ознайомитися з історією хвороби Маріани Долінської та трагедією її чотирьох дітей, а також щодо використання фото з судово-кримінальної практики 1923 року поліції міста Радом, що біля Варшави, подаю перелік основних публікацій у медичній літературі та історичних дослідженнях польських науковців, митців, політиканів та чесних і принципових журналістів.

І. Публікації медичні та наукові.

1. Luniewski Witold. Psychoza szalowoposepnicza w kazuistyce sadowo-psychiatrycznej // Rocznik psychiatryczny. – 1928. – Zesxyt VII. – S. 1–25.

2. Podrecznik medycyny sadowej dla studentow i lekarzy / Pod red profesora Uniwesytetu warszawskiego Wiktora Grzywo-Dabrowskiego. – Warszawa, 1948.

ІІ. Назви колоісторичних і псевдонаукових польських публікацій подано у тексті статті.

ІІІ. Публікцаії критичні та пізнавальні можна прочитати у польській Вікіпедії – Wikipedia, wolna enceklopedia. Ключові слова: Moriana Dolinska, pomnik ofiar UPA W Przemuslu, Marian Koneczny, pomnik ofiar UPA w Warszawie.

Далі буде

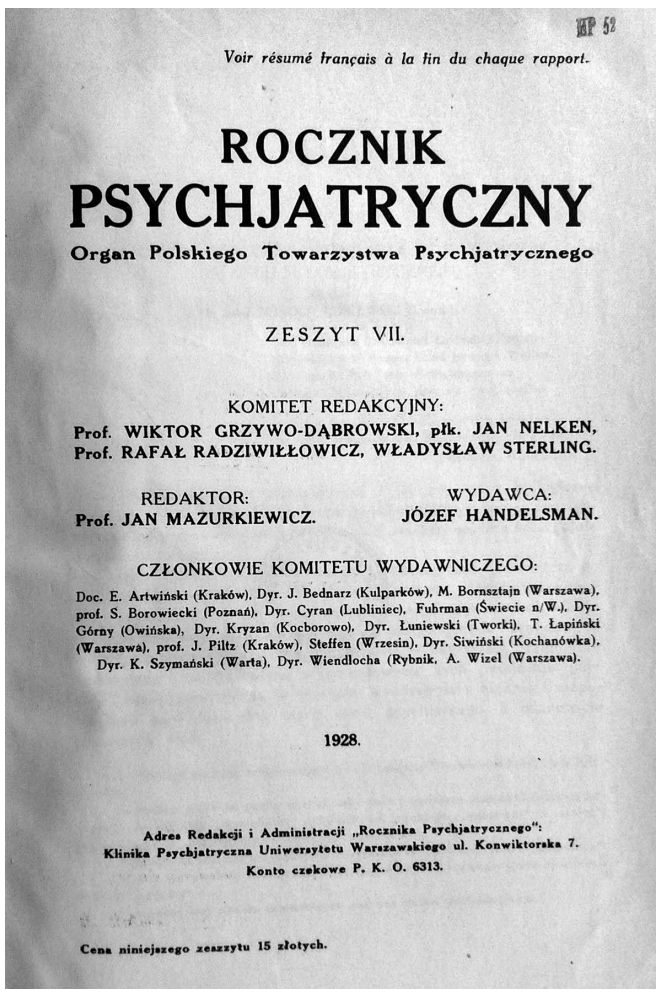

ЖР 52

Voir résumé français à la fin du chaque rapport.

ROCZNIK PSYCHJATRYCZNY

Organ Polskiego Towarzystwa Psychjatrycznego

ZESZYT VII.

KOMITET REDAKCYJNY:

Prof. WIKTOR GRZYWO-DĄBROWSKI, płk. JAN NELKEN, Prof. RAFAŁ RADZIWIŁŁOWICZ, WŁADYSŁAW STERLING.

REDAKTOR: **Prof. JAN MAZURKIEWICZ.**

WYDAWCA: **JÓZEF HANDELSMAN.**

CZŁONKOWIE KOMITETU WYDAWNICZEGO:

Doc. E. Artwiński (Kraków), Dyr. J. Bednarz (Kulparków), M. Bornsztajn (Warszawa), prof. S. Borowiecki (Poznań), Dyr. Cyran (Lubliniec), Fuhrman (Świecie n/W.), Dyr. Górny (Owińska), Dyr. Kryzan (Kocborowo), Dyr. Łuniewski (Tworki), T. Łapiński (Warszawa), prof. J. Piltz (Kraków), Steffen (Wrzesin), Dyr. Siwiński (Kochanówka), Dyr. K. Szymański (Warta), Dyr. Wiendlocha (Rybnik, A. Wizel (Warszawa).

1928.

Adres Redakcji i Administracji „Rocznika Psychjatrycznego": Klinika Psychjatryczna Uniwersytetu Warszawskiego ul. Konwiktorska 7. Konto czekowe P. K. O. 6313.

Cena niniejszego zeszytu 15 złotych.

PSYCHOZA SZAŁOWO-POSĘPNICZA W KAZUISTYCE SĄDOWO-PSYCHJATRYCZNEJ [1])

podał

Dr. med. WITOLD ŁUNIEWSKI (Tworki).

Des Menschen Taten und Gedanken, wisst,
sind nicht wie Meeres blind bewegte Wellen.
Die innre Welt, sein Mikrokosmos ist
der tiefe Schacht, aus dem sie ewig quellen.

Hab ich des Menschen Kern erst untersucht
So weiss ich auch sein Wollen und sein Handeln.
Schiller: „Wallenstein"

Ogólny charakter uczuciowości i jej znaczenie biologiczne wpływają na to, że w mechanizmie psychologicznym czynu występnego rola przejawów uczuciowych naszej psychiki nabiera szczególnie doniosłego znaczenia.

Jako łącznik pomiędzy światem doznawania wewnętrznego i otaczającym nas światem zewnętrznym, uczucia pośredniczą w procesie przekształcania się wewnętrznych przeżyć psychicznych w akty naszego działania, stają się źródłem sił motywujących i zapędowych naszego postępowania i naszych czynów, — odgrywają przeto rolę dominującą i najistotniejszą w powstawaniu tych przejawów psychiki, które psychologja dawniejsza wyodrębniała błędnie i niepotrzebnie jako samoistną sferę życia psychicznego, a mianowicie przejawów woli.

[1]) Według odczytu, wygłoszonego na VII Zjeździe Psychjatrów Polskich w Kocborowie.

Pozwalam sobie na próbę spolszczenia nazwy psychozy manjakalno-melancholicznej. Przymiotnik „manjakalny" pochodzi od greckiego „mainomai" = „szaleć"; mania = szał, a „manjakalny" odpowiada „szałowemu".

Melancholja znalazła już piękne tłumaczenie w staropolskiem słowie „posępnica".

Wyraz ten uważam za znacznie odpowiedniejszy od używanej przez niektórych autorów „zadumy".

Posępność jest stanem uczuciowym, zaduma raczej intelektualnym.

1

poprawia się po kilku miesiącach, poczem w ciągu 2-ch lat bez przerwy zachowuje zupełną równowagę. Zwolniony na żądanie rodziny i za zgodą Sądu z zakładu L. na trzeci dzień po powrocie do domu zapada w stan depresji rzuca, się pod pociąg i ponosi śmierć na miejscu.

Przyp. 4. (patrz fotogr. Nr. 3 i 4).

M. D. 32-ch letnia cyganka, w nocy z 11 na 12.XII. 1923 r. powiesiła na drzewie w polu czworo swoich własnych dzieci w wieku od 6 miesięcy do 7-u lat. Nazajutrz po tym wypadku D. zgłosiła się sama do policji. D. motywowała swój czyn w ten sposób, że, zostawszy po zaaresztowaniu jej męża i po rozproszeniu się bandy cygańskiej, do której należała, bez środków do życia, chciała swoje dzieci uratować od śmierci głodowej. Trudności zebrania danych, dotyczących osoby i przeszłości D, która całe swoje życie spędziła koczowniczo, wpłynęły na to, że materjał śledztwa nie wyświetlił należycie psychopatologicznych właściwości oskarżonej. Sam charakter zbrodni nasunął sądowi wniosek poddania jej obserwacji psychjatrycznej. Obserwacja zakładowa stwierdziła, że D. jest naogół ograniczona umy-

Fotogr. 2. Przyp. 3.

Fotogr. 3. Przyp. 4.

Fotogr. 4. Przyp. 4.

«Щорічник психіатрії» за 1928 рік із фрагментом статті доктора медицини В. Луковського «Психотропний аналіз», де він вмістив фото божевільної циганки Маріани Долінської (№3) і вбитих нею у 1923 році дітей (№4)

РЕПЕР НОБЕЛЯ: «ЯКЩО ВСЕСВІТ — ЦЕ ВІДПОВІДЬ, ТО ЯКИМ БУВ ЗАПИТ?»

Лауреат Нобелівської премії Доктор Леон М. Ледерман виступає у Чиказькому університеті. 27 лютого 2002 р. (APAynsley Floyd)

ЛЕОН МАКС ЛЕДЕРМАН (1922), ЛАУРЕАТ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ З ФІЗИКИ (1988)

Ольга ПУГАЧ

Ви елементарних частинок свій подіум, як у наші часи без цього? Головною на ньому є не якась там модель 90–60–90, а Стандартна. У 2011–2013 вчені, що працюють у Церні (Європейський центр з ядерних досліджень, Швейцарія) на най-

Time out. Лауреат Нобелівської премії Доктор Леон М. Ледерман простягає руку до хвилинної стрілки Годинника Судного дня. Був директором Національної прискорювальної лабораторії Фермі у Батавії, Іллінойс

більшому в світі прискорювачі – Великому адронному колайдері, зробили важливе повідомлення: експериментально підтверджено, що остання з відкритих елементарних частинок є цеглинкою Стандартної моделі і це є не що інше, як довгоочікуваний, передбачений ще кілька десятиліть тому бозон Хіггса. У часи, коли частинка залишалася гіпотетичною, їй приписали якісь унікальні властивості, а потім, саме за ці якості, присвоїли епітет «божественна». Інші ж фізики, які угледіли у ній інтригу, назвали її «бісовою частинкою», або й «проклятою частинкою». Щоб примирити перших і других, американський фізик Леон Макс Ледерман у своїй книзі з квантової механіки (1993) охрестив бозон Хіггса «частинкою Бога». Логічно, бо саме Всевишній відповідальний за все, що коїться в його царстві.

Леон Ледерман – американський фізик-експериментатор та математик, вчений і педагог, народився у Нью-Йорку в родині емігрантів з України. Його батько, Моріс Ледерман родом з Києва, а мати, Мінна Розенберг, з Одеси.

У Нью-Йорку Леон закінчив Сіті-колледж. Отримавши у 1943 році ступінь бакалавра, двадцятирічний Ледерман вирушає на фронт Другої світової війни. У 1946 році він вступає на фізичний факультет Колумбійського університету. У ті часи факультет очолював Ісидір Рабі, майбутній лауреат Нобелівської премії, який, до речі, народився у Західній Галичині, містечко Риманів. Захистивши докторську дисертацію з фізики в 1951 році, Ледерман отримує звання професора (1958) та приймає запрошення на роботу у ЦЕРН. Створивши та очоливши там групу фізиків-експериментаторів, до середини 1970-х він керував фізичними дослідженнями. У 1973 стає професором Колумбійського університету. У 1979–1989 Ледерман очолював лабораторію Національного прискорювача Фермі в Батавії (Іллінойс, США). Від 1989 року – на професорській посаді Чиказького університету. Ледерман як талановитий науковець та педагог підготував до захисту докторських дисертацій близько 50 науковців, майбутніх професорів та керівників університетів.

Нобелівська премія з фізики Леона Ледермана (1988, спільно з Д. Стейнбергером і М. Шварцем) – за роботи в галузі фізики елементарних частинок. Учені відкрили два типи нейтріно та довели можливість взаємоперетворення їх. У 1998-му фізикам Японії вдалося підтвердити експериментально справедливість їхніх припущень.

Вручення премії Л. Ледерману. 1988 рік

Коло наукових інтересів Л. Ледермана було доволі широким. Зокрема, він досяг значних успіхів у дослідженні народження лептонів (лептон з грецької – легкий, ніжний) у ядерних взаємодіях, чим поклав початок одному з нових напрямів в експериментальній фізиці високих енергій.

У 1993 році Л. Ледерман опублікував спільно з професором Д. Терезі науково-популярну книгу, яка мала підзаголовок: «Якщо Всесвіт – це відповідь, то яким був запит»? Знайшлося в книжці місце і для трактування чудесних властивостей бозона Хіггса. Саме у цій книжці Ледерман охрестив цей бозон «частинкою Бога».

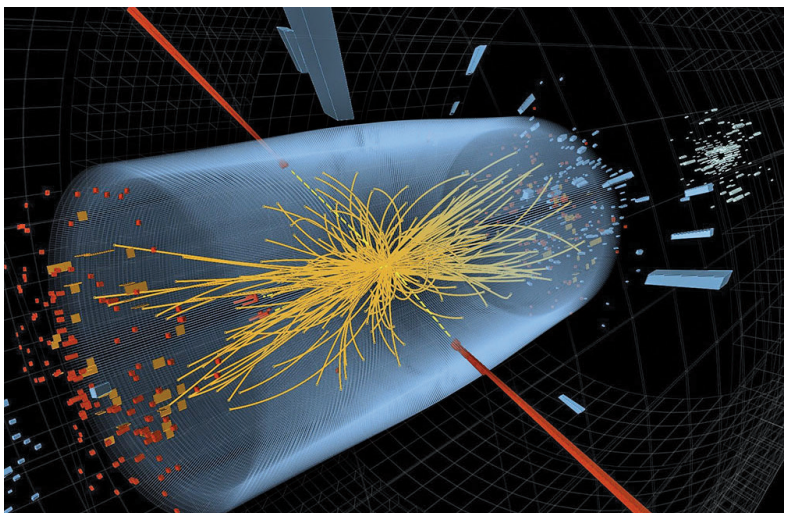

ЦЕРН, Експеримент

Великий адронний колайдер створений у Європейському центрі ядерних досліджень (CERN), на кордоні Швейцарії та Франції. ВАК знаходиться на глибині до 175 метрів та має протяжність у 27 км

Звідки з'явилася назва – бозон Хіггса?

У 2013 році Нобелівську премію з фізики отримали Пітер Хіггс і Франсуа Енглер. Ці вчені передбачили і теоретично обґрунтували існування елементарної частинки – бозона Хіггса, названої так на честь вченого, – елементарної частинки зі Стандартної моделі фізики елементарних частинок. При врученні премії представник Шведської королівської академії сказав: «Премія цього року присвячена чомусь дуже маленькому, що пояснює все інше в нашому світі».

Британський фізик-теоретик П. Хіггс (1929) та бельгійський фізик Ф. Енглер (1932) ще у 60-ті роки минулого століття незалежно та одночасно висловили сміливі припущення щодо існування такого бозона. На те, щоб цю частинку «упіймати», знадобилися нова техніка і десятки років. Про відкриття частинки було повідомлено 4 червня 2012 року. П. Хіггс щодо цього сказав, що він не сподівався за життя дочекатися підтвердження своєї теорії. Пишуть, що ще в ті далекі часи, коли Хіггс був молодим ученим, якось, після прогулянки в районі Единбургу він, повернувшись до лабораторії, повідомив, що у нього виникла «грандіозна ідея»! Таким було народження бозона Хіггса. Ідея зумовила появу теоретичної моделі, а через десятиліття було оголошено про ідентифікацію бозона (бозе-частинки) в експерименті.

Задля справедливості треба нагадати, що і зі звичним вже електроном усе було не набагато простіше. Уявлення про електрон ввів у обіг британський (ірландський) фізик Дж. Дж. Стоуні в 1874 році, а про саме відкриття електрона як частинки повідомив англійський фізик Дж. Дж. Томсон лише в 1897 році.

Не може не інтригувати заява Штаффана Нормака, постійного секретаря Шведської королівської академії наук, що бозон Хіггса «пояснює все інше у нашому світі». Немає у статті відповіді на запитання, чому Леон Ледерман назвав цей бозон «частинкою Бога». Чим ця частинка могла бути корисною гіпотетичному будівничому світів? За коректним роз'ясненням, все ж, краще звернутися до науковців із ЦЕРНа, адже в Україні, у Києві такі є. Тож обнадіємо читача, що нам не відмовлять.

ТВОРЧІСТЬ ФОРМУЄ ХУДОЖНІ СМАКИ

Є живописці, які здібні вразити не тільки своєю неординарною палітрою, а й вплинути на нашу свідомість вагомою інформацією. Саме до таких митців належить Ольга Валер'янівна Карпенко, випускниця Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Нині вона старший викладач Національної академії керівних кадрів культури та мистецтва, яка має що передати своїм вихованцям.

Підтвердженням цієї думки є виставка «Духовні образи», яка відбулася нещодавно у виставковій залі Дзвіниці Києво-Печерської Лаври. Художниця представила понад 20 картин з християнської тематики, історії нашого народу, портрети, пейзажі, сюжетні твори.

До втілення творчих задумів і осмислення християнської історії, О. Карпенко здійснила чимало подорожей Україною, Грецією, Італією, Францією, Іспанією, де відчула святість архітектурних сакральних пам'яток різних народів, відвідала провідні галереї та музеї. Але головним підґрунтям для мисткині стали українські храмові осередки, в яких вона побувала. Саме там художниця відчула відгомін історії, впродовж якої формувалася духовність української нації. Як зазначає сама мисткиня, спочатку треба було пройти шлях самовдосконалення, перейнятися стражданнями Христа, відчути силу та цінність християнського вчення, а потім братися за глобальні теми. Так народилося декілька серій картин сповнених внутрішньої гармонії, потужної енергетики, де панують моральні цінності.

«Мене завжди вражає світло, отой життєдайний промінь, потік сонячної енергії, яка живить землю. Завжди на пленерах виникає зачарованість від побаченого краєвиду, виникають надзвичайні художні образи. Важливо перейнятися побаченою красою, відчути страждання та поклик душі, і тоді ні з чим не порівнювана творча сила спонукає до створення картини»,– зазначила О. Карпенко. Так народилися мотиви з християнської історії, в яких головне місце належало Спасителю.

Завдяки представленим на виставці пейзажам, ми здійснюємо подорож до берегів Чорного моря, де спостерігаємо за «Човнами у Балаклаві», а також відвідаємо романтичний «Мис», побачимо «Новий світ». Карпенко відверто запрошує нас у свій світ, сповнений любові та щирості, з теплими хвилями Середземномор'я, унікальним Іберійським узбережжям. Сюжети її картин відверті, правдиві, глибоко осмислені, в них ми шукаємо відповіді на споконвічне запитання: навіщо ми прийшли у цей світ.

Можна бачити ті чи інші споруди не один раз, але просвітлення виникає як подарунок долі. Саме тоді народжується яскравий художній образ, як самотній священик на полотні «Сутінки» чи романтичний мотив «Лавра взимку», сповнені драматизму «Молитва» та «Голгофа». Впевнений малюнок, краса композиційної побудови свідчать про культуру академічного виховання, якої набула художниця в майстерні народного художника України О. Лопухова. Фахові знання О. Карпенко закріпила в аспірантурі, що дала можливість упевнено стати на педагогічну ниву. Нині вона викладає на кафедрі рисунку, живопису і скульптури Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва.

Ольга Карпенко тяжіє до створення тематичних картин, у яких промовляє історія. Такими є серія картин, присвячених Києво-Печерській Лаврі, твори, присвячені козацтву, завершені образи з біблійних оповідань. Ми бачимо сформованого художника з власним стилем живописного письма, майстра змалювання сили драматичних подій історії.

Серія портретів виявляє самобутність мисткині у зображенні внутрішнього стану обраних людей, саме такими є картини «Композитор, лауреат Національної премії Тараса Шевченка Віктор Степурко», «Портрет батька», «Монах», «Українка». Прозора палітра, чиста кольорова гама, вдало обрані ракурси, окреслені впевненою лінією, надають творам особливої красномовності. Внутрішня сила створених образів надає їм певного символізму, сповненого глибокого змісту. Через представлені твори, наповнені світлом і чистотою помислів, випромінюється позитивний настрій, мир і спокій.

З промовою на відкритті виставки виступили директор Інституту дизайну і реклами НАКККіМ Б. Андресюк та завідувач кафедри рисунку, живопису і скульптури, народний художник А. Кущ. Окрасою виставки стали музичні виступи геніальних музикантів, викладачів НАКККіМ – В. Степурка, Н. Овсяннікової, О. Туріної, В. Каменської та квартету Національного оперного театру України.

Валентина ЄФРЕМОВА,
мистецтвознавець,
заслужений працівник культури України
Фото О. КАРПЕНКО

Від середини червня і до кінця серпня в Києві будуть представлені картини львівського художника Ігоря Гавришкевича.

Його творчий доробок експонувався на понад 50 художніх виставках в Україні та за кордоном. Він є автором сотень живописних творів. Зокрема серій: «Стежками Т. Шевченка», «Пращури» та «Козацькими стежками», що виникли внаслідок його подорожей Україною та Казахстаном. Найвідоміші твори майстра: «Нічне сяйво на Шевченківській кручі», «Між Сяном і Доном», «Подорожні», «Фрески Холодного яру», «Літописець», «Старі верби», «У храмі», «На козацькій чайці», «Відпочинок», «Схід сонця в Карпатах і квіти», «Воля», «Ностальгія», «Думи мої», «Нічне світло на чужині», «Меч пращурів», «Манґишлацький сад», «Зустріч Великодня в Україні».

ТВОРЧЕ ДЖЕРЕЛО ІГОРЯ ГАВРИШКЕВИЧА

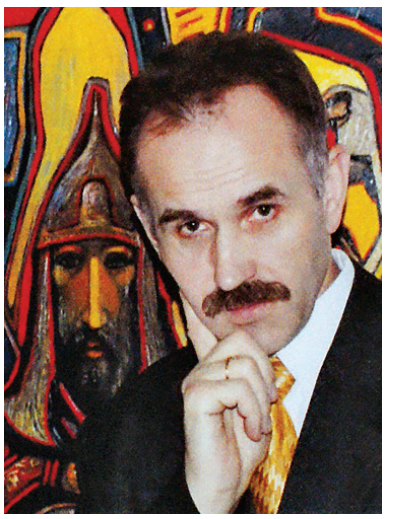

Ігор Гавришкевич закінчив Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва, він є знаним представником львівської художньої школи. Його полотна нагадують фрески чи вітражне скло. Кольори фарб художник обирає виразно-свіжі, ніби щоразу оголює перед світом свою душу. І постає душа-картина багатогранною перлиною, і чується в ній дух українця, і висвітлює яскравими барвами стежку до храму Совісті. Адже художні образи Ігоря Гавришкевича дивляться на вас очима коханої жінки, козака, подорожніх; простягають руки-крила, квіти-віття – картини часто стають родинними оберегами.

Любов митця до образотворчості, вочевидь, від його батьків, які були на всі руки майстрами. У багатодітній родині, де, окрім Ігоря Степановича, було ще троє хлопчиків і п'ятеро дівчаток, батько міг власними руками і хату звести, і коня підкувати, і піч змайструвати, і меблі зробити. А матінка вишивала: і рушники, і обруси, і фелони. Священики в неї замовляли вишитий церковний одяг, а за її узорами вже інші майстрині вишивали рушники тощо. Свої перші малюнки маленький Ігор створив, допомагаючи матері виконувати замовлення.

Відтоді не перестає бити творче джерело художника. Його картини впізнавані. Хто хоч раз побачив полотна Ігоря Гавришкевича, той запам'ятає назавжди і носитиме їх у серці. Багато картин митця розлетілися світом і прикрашають поважні установи та оселі відомих людей.

Пан Ігор завжди почувався патріотом своєї держави, бо так був вихований. Саме мати, яка ще до Другої світової війни була активісткою «Просвіти», зуміла прищепити синові любов до історії. Тому його громадська і політична діяльність завжди ґрунтувалися на глибокому знанні історії України, що прочитується в усіх картинах художника.

Від перших років горбачовської перебудови Ігор Гавришкевич брав активну участь у національно-відроджувальних процесах. У 1987 році вони разом з Орестом Шейкою, Левком Захарчишиним, Тарасом Стецьківим, Андрієм Квятковським, Дзвінкою Мамчур та іншими членами «Товариства Лева» взялися впорядковувати могили видатних українських діячів – Франка, Барвінського, Крушельницької, Огоновського, Крип'якевича та інших.

Уже в часи незалежності, 16 років поспіль, Ігор Гавришкевич був директором Личаківського цвинтаря. За його каденції кладовище впорядкували якнайкраще, і воно стало своєрідним музеєм під відкритим небом, про що художник створив документальний фільм. Співавтор відбудови меморіалу воїнам УГА. Сприяв відтворенню архітектурного образу Польських військових поховань 1918–20-х років на Личаківському цвинтарі. Співавтор книжки «Личаківський некрополь» (2003).

Нині Ігор Гавришкевич викладає у Львівській академії мистецтв.

У 2014–2015 роках він віддав на аукціони кілька своїх творів, а виручені кошти – 310 тисяч 800 гривень – було передано на допомогу воїнам АТО, а також на будівництво у Львові пам'ятників митрополитові А. Шептицькому та авторові музики Державного гімну України Михайлу Вербицькому.

Наталя КУЛІШ
Фото картин надані художником

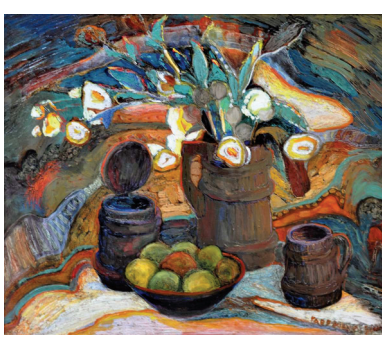

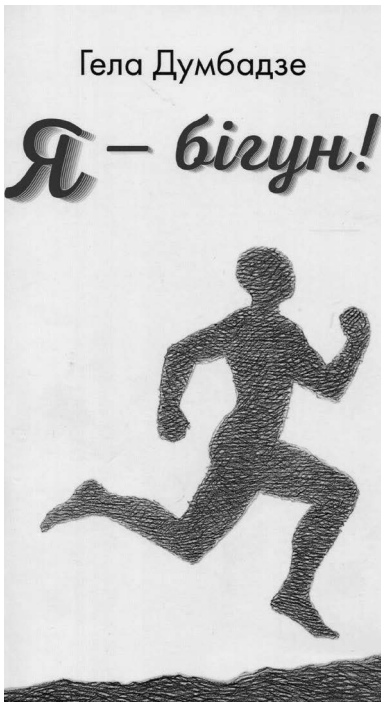

ШЛЯХ ДО БОГА ГЕЛИ ДУМБАДЗЕ

Нещодавно в рамках програми «Книжкового Арсеналу», в День століття Незалежності Грузії відбулася презентація книги грузинського політика, дипломата, Надзвичайного і Повноважного посла в Україні Гели Думбадзе. «Я – бігун»…

Назва збірки оповідань характеризує, передусім, природу особистості автора, який головним правилом свого життя і буття вважає обов'язок кожної нормальної людини ніколи не зупинятися на досягнутому і завжди бути в процесі власного розвитку.

У передмові від редактора я знайшла такі слова: «Кохання – найцікавіша людська слабкість, яку можна вибачити». Мабуть, такими словами можна найглибше пояснити всі вчинки та помисли автора. Адже автор книги кожним своїм словом і кожною висловленою думкою несе все найкраще, чим славляться грузинська нація і Грузія. А за словами автора передмови Кетеван Шенгелії: «Персонажі Гели Думбадзе покликані зігрівати серця читачів на кожному кроці та нагадувати, що добрі вчинки – це не просто важливий бік нашого буття, а природне явище та споконвічна властивість людини. Останнім часом шляхетні вчинки чомусь сприймаються як щось дивовижне. А заслугою Гели Думбадзе є саме природна та невимушена людська відданість його персонажів». А ще цікаво, що перекладачкою українською стала дочка також грузинського дипломата і громадського діяча, президента АППУ, Надзвичайного і Повноважного Посла Грузії в Україні (2000–2007, 2009–2013 рр.) Грігола Катамадзе, який був одним з почесних учасників презентації і розповів, що збірку літературних творів колеги отримав уже давно, але пообіцяв, що прочитає, коли душа повернеться до цього. І так сталося згодом, та ще й передалося бажання рідним та близьким, зокрема дочці – долучитися до справи видання книги українською. А ще нагадав про те, що Гела Думбадзе не лише письменник. Адже нині вже можна і персональну виставку живопису представляти. Банально, але тут можна лише додати, що талановита людина є талановитою в усьому.

Справді, в оповіданнях письменника оживають і живуть своїм звичайним життям серед простих людей навіть дуже знамениті люди. Зірка футболу Марадона, чиє побутове життя автор описав так тепло і з такою любов'ю до його звичайного життя в рідному місті, оживає в уяві читача і немовби стає другом того, хто переймається не лише футбольними досягненнями легендарного спортсмена, а і його душевними переживаннями. Гела Думбадзе наділений даром захопити читача почуттями своїх героїв. І, як можна зрозуміти з його розповіді під час презентації, цей дар у нього чи не спадковий.

Адже геніальний класик грузинської літератури Нодар Думбадзе – його двоюрідний брат, з яким виріс і від якого багато чого навчився пан Гела. За словами автора книги «Я бігун»: «Колись Нодар любив повторювати, що душа людини надто тяжка, щоб її носити самому. Ми повинні душевно підтримувати одне одного…»

Він додає, що ця книга про самотність бігуна на короткій дистанції, якою є дорога життя людини, що добротою і добрими вчинками шукає свій шлях до Бога.

Книга містить не лише оповідання, бо «Шіола» – це радіоспектакль. А цей факт дуже потішив ведучого презентації, теле- і радіожурналіста Андрія Куликова, який замріяно наголосив на цьому, додавши, що і п'єса «Нічний гість» також потребує уваги українських театральних режисерів.

А мене особисто вразило оповідання «Ностальгія за щасливою країною». Щось є в ньому таке, що зближує душі мрійників, як кажуть, усіх віків і народів. Щемне і незбагненно глибоке… Щось, за що автор у післямові пише лише так: «Дякую, Всевишній!..» Мабуть за те, що створив його бігуном і, судячи з усього, не на короткі дистанції.

Леся САМІЙЛЕНКО

ТИСЯЧА І ОДНА НІЧ АЖНАБІЙОК

Червоні машини, екзотика, пізнання нового чи кохання? Що захоплює серця дівчат, які виходять заміж за іноземців-іновірців? Історії різні, а в східних країнах їх називають одним словом: «Ажнабія».

Лариса БЕЗСМЕРТНА

Що воно означає і який зміст вкладають у це слово араби, можна дізнатися з нового роману письменниці Марини Гримич, яка вже кілька років поспіль живе у Бейруті, «Ажнабія на червоній машині». Ні, вона не одна з ажнабійок, бо має щастя бути дружиною українського посла і розум та знання, що дають їй натхнення дуже цікаво писати про життя людей, які живуть в інших країнах, так, як це властиво саме вченому-етнопсихологу, ще й наділеному літературним талантом. Адже шанувальники її літературної творчості знають, що все у цієї письменниці і крізь призму іронічного чи навіть веселого і світлого гумору розглядається, і пригодницькими сюжетами захоплює, і часто містикою оздоблене.

Ось і нова книга «Ажнабія на червоній машині», випущена видавництвом «Нора друк», мала на «Книжковому Арсеналі» неабияку популярність і розголос. Адже сама письменниця прилетіла з Бейруту вже з ідеєю презентувати на книжковому ярмарку «Бейрутський дворик», де збиралися всі, кому цікаво знати все про Ліван і не лише. З Мариною Гримич тут можна було вільно поспілкуватися, хоча перед презентацією книги вона таки, як завжди, хвилювалась і кудись поспішала… Але як було цікаво спостерігати за тими, хто обрав з-поміж десятка інших подій, які відбувались у той день в Мистецькому Арсеналі, саме її локацію! Схід справа тонка, і збагнути його тонкощі можна й за допомогою таких інтелектуалів, якою є авторка книги, що, суто по жіночому, дуже тонко розповідає про те, чим шлюб за велінням кохання відрізняється від того, що несе в собі корисливість дівчини чи жінки. Східні люди, зокрема чоловіки, дуже швидко відчувають причину згоди на шлюб іновірки і дуже високо цінують відданість та вірність жінки.

МІСТИЧНІ БУВАЛЬЩИНИ В ГОГОЛІВСЬКІЙ ШИНЕЛІ

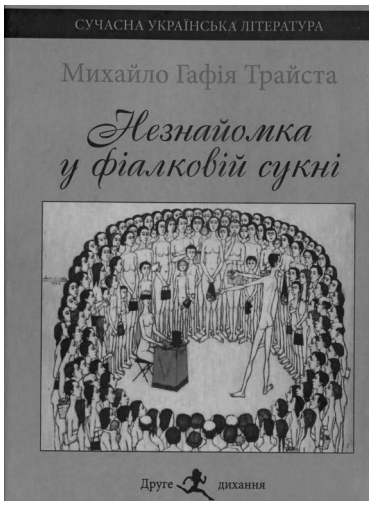

Справжнім подарунком для літературних гурманів стала книга румунського письменника українського походження Михайла Гафія Тайстри «Незнайомка у фіалковій сукні». Вийшла вона на початку 2018 року у видавництві «Друге дихання» і відразу скромно стала в один ряд із бестселерами сучасної української літератури.

Для тих, хто любить містичні пригоди та поганяти кров, блукаючи лабіринтами невідомого і малозрозумілого буття людини, ця невеличка книжечка стане одним із таких механізмів психотерапевтичного порятунку від реальності. Адже, починаючи з роману «У ніч на святого Андрія», в якому про таке йдеться, що, як кажуть, і на голову не лізе, але ж, як стверджує автор, було й таке… І ще й таке, про що йдеться у повісті «Незнайомка в фіалковій сукні», якщо з тобою не сталося ще, то жодної гарантії, що не станеться після прочитання цього містичного опусу не дається, бо… Таки є на світі й досі ще те, що жодними науковими дослідженнями не поясниш. Кажуть: «Карма, доля…» А іноді й цими поняттями дечого не можна пояснити, бо життя земне ніколи не давало людині відчуття досконалості чи повної насолоди від його утіх. Кожному завжди чогось не вистачає і чогось забагато. Такою є природа нормальної людини. А, зважаючи на те, що довелося вичитати ще й в оповіданнях «Гуцульська душа» та «Чічка», винятки бувають у будь-яких випадках, бо ж квітка (чічка в гуцульському діалекті) це вже не зовсім олюднений персонаж, якому дано те, що «груба людина» не здатна перехитрувати.

Отака вона – гуцульська, освячена мольфарівською силою, не проста природа народу, до якого належить і автор книги, який живе в сусідній Румунії і є громадянином цієї країни, який працює редактором українських журналів «Наш голос» та «Волоська Ротонда», що виходять у Бухаресті, та румунського журналу «Шинель Гоголя». Щось таки та навіяло від Гоголя в його літературних уподобаннях… А, може, то карма, доля?..

Леся САМІЙЛЕНКО

IV МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ РОНДЕЛЯ «НА БЕРЕГАХ АЛЬТИ»

Четвертий міжнародний фестиваль ронделя «На берегах Альти» традиційно відбувся в Борисполі з ініціативи голови Асоціації поетів-ронделістів України Миколи Боровка, за підтримки Бориспільської міської ради, Національної спілки письменників України, Асоціації поетів-ронделістів України та за активної участі управлінь освіти і науки; культури, молоді та спорту Бориспільської міської ради; Бориспільського державного історичного музею.

Особливістю цьогорічного Фестивалю стало те, що він відбувся у рік 70-річного ювілею відомого поета-ронделіста, нашого земляка Миколи Боровка.

Серед учасників: 25 українських поетів-ронделістів з Києва, Тернополя, Львова, Вінниці, Чернівців, Івано-Франківська, Рівного, Умані, Миронівки, Кіцмані, Коломиї, Українки, 13 – із Борисполя та Бориспільщини та 5 – із Болгарії та Польщі.

Перший день роботи учасники Фестивалю розпочали на Європейській площі, де взяли участь у міському святі Вишиванки. Потім могли ознайомитися з виставками книг поетів-ронделістів за 2015–2018 роки «От і рондель: стрункіш од стріл і грацій» та «Світ Миколи Боровка». Далі тривало літературно-мистецьке свято «Рондель і пісня», присвячене 70-річчю від дня народження Миколи Боровка (модератором свята була Людмила Пасенко).

Відкрили Фестиваль і звернулися до присутніх із вітальним словом Бориспільський міський голова Анатолій Федорчук і заступник голови Національної спілки письменників України Віктор Мельник. Вони ж вручили літературні премії Асоціації поетів-ронделістів України «Рондель року-2017» Ользі Кіс, м. Львів – за рондель «Спасибі, браття, що зійшлись» та Володимирові Литвину, м. Бориспіль – за рондель «Після дощу оновлена земля». Слово про ювіляра Миколу Боровка виголосила заступник Бориспільського міського голови Людмила Пасенко, наголосивши на його особливих заслугах у відродженні й утвердженні жанру ронделя в сучасному літературному процесі не лише України, а й світу.

Концерт, у якому прозвучала більшість пісень на слова Миколи Боровка, відбувся за участю художніх колективів міста. Це – Народний хореографічний ансамбль «Радість» (керівник Ірина Хижна), Бориспільська дитяча музична школа (директор Надія Ганудельова), Народна академічна хорова капела ім. Павла Чубинського (керівник Дмитро Рудик), ансамбль пісні «Барви України» (керівники Юрій та Жанна Бурчаки), аматорський вокальний ансамбль «Оріяна» (керівник Людмила Мірошниченко), тріо бандуристок «Заграва» у складі Людмили Романенко, Наталії Зущенко та Ірини Чернюк. Бориспільський муніципальний театр «Березіль» (керівник Світлана Бевз) і Будинок дитячої та юнацької творчості «Дивоцвіт» (керівник Наталія Тименко) представили поетичні композиції за творами Миколи Боровка. Високу оцінку творчості відомого поета-ронделіста дав критик Микола Славинський. Авторські ронделі читали Володимир Барна, Ольга Кіс, Володимир Литвин, Віктор Женченко, Анатолій Мойсієнко, Людмила Мозгова.

З вітальним словом до Миколи Боровка від земляків-баришівчан звернулася Ольга Нестерова. Вона також зачитала рішення про присвоєння поетові звання «Почесний громадянин Баришівського району». Радник Президента України Валентин Зайчук вручив Вітальний адрес від Президента України Петра Порошенка. Міський голова Анатолій Федорчук зачитав рішення про нагородження Миколи Боровка Грамотою Верховної Ради України. А з благословіння Святійшого Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета поет отримав Почесну відзнаку «Георгій Переможець» II ступеня.

На традиційному засіданні літературного кафе «Шапка Мономаха» Микола Боровко привітав учасників з початком роботи, вручив посвідчення новим членам Асоціації (ними стали Микола Федоров, Алла Богуш, Андрій Бендик (Бориспіль) та Олег Майборода (Дніпропетровська обл.).

Другий день розпочався із зустрічей учасників Фестивалю з учителями та учнями загальноосвітніх навчальних закладів Борисполя: поети читали ронделі, презентували свої нові книги, відповідали на запитання. Враження від таких літературних зустрічей стають незабутніми і для самих поетів, і для слухачів, адже це завжди справжнє свято Поезії.

Після цього делегація учасників Фестивалю на чолі з міським головою Анатолієм Федорчуком та секретарем Національної спілки письменників України Олександром Гордоном поклали квіти до пам'ятного знака Тарасові Шевченку та до могили Павла Чубинського. Захопливу екскурсію провів міський голова у Книшовому меморіально-парковому комплексі. З не меншою цікавістю слухали гості розповідь мера про найближчі плани міської влади.

У чудовому залі міського Будинку культури розпочався літературно-мистецький форум «Поезії безмежні береги» (ведуча Світлана Дідух-Романенко). З успіхом відбувся гала-концерт за участі поетів-ронделістів, народного аматорського хору «Червона калина» ім. В. Денисенка, артистки естради Тетяни Брови та переможця першого музичного фестивалю «Соловей» Діани Киричок. Ронделі читали Олександр Гордон, Марія Фоміна, Ніна Ігнатенко, Іван Гайворон, Світлана Дідух-Романенко, Ірина Мельник, Лідія Руденко, Олена Гур'єва, Мирослав Лазарук. Із привітаннями і власними поезіями виступили гості з Польщі – Уршуля Зибура, Данута Бартош, Едита Кульчак та з Болгарії – Марін Кадієв і Никола Герджиков. Власні переклади болгарських поетів українською мовою озвучила Інна Ковальчук. Голова незалежної спілки письменників Болгарії Марін Кадієв вручив посвідчення почесних членів та Почесну відзнаку цієї спілки Михайлові Сидоржевському, Віктору Мельнику, Олександру Гордону та Інні Ковальчук. Своєю чергою Олександр Гордон від імені Національної спілки письменників України вручив болгарським друзям Почесну відзнаку Спілки та посвідчення почесних членів.

Звичайно ж, провести Міжнародний фестиваль без фінансової та організаційної підтримки неможливо. Тим паче приємно, що традицію славнозвісних українських меценатів Є. Чикаленка, М. Терещенка, Б. Ханенка, В. Симиренка та інших продовжують сучасні благодійники. А ними цьогоріч стали Світлана Танцюра – генеральний директор будівельної компанії «Транспромсервіс», Олександр Сич – директор ТОВ «Трест Бориспільсільбуд», Василь Карпенко – директор з будівництва компанії «Альтіс-Девелопмент», Костянтин Струков – голова правління Бориспільського районного споживчого товариства, Сергій Пасько – директору ПАТ «АТАСС-Бориспіль», Олег Онищук – директор ТОВ «П. М. ІНВЕСТ», Наталія та Іван Хворостянки; Світлана та Валерій Кузьменки.

Інформаційну підтримку надали газети «Літературна Україна», «Українська літературна газета», «Українське слово-Літаври», «Культура і життя», «Трудова слава», «Термінал», «Ринок Бориспіль», «Вісті», краєзнавчий альманах «Бориспільський край»; а також ДО «Київська державна регіональна телерадіокомпанія» та ТРС «Бориспіль».

Володимир ЛИТВИН,
заступник голови Асоціації
поетів-ронделістів України, член НСПУ
Фото Тетяни ПІДГУРСЬКОЇ

ДО УВАГИ ШАНУВАЛЬНИКІВ ТВОРЧОСТІ ДМИТРА ЛУЦЕНКА

Повідомляємо, що згідно з рішенням 31 сесії 7-го скликання Пирятинської районної ради від 15.05.2018 було затверджено Положення про літературно-мистецьку премію імені Дмитра Луценка «Осіннє золото». Премією нагороджуються діячі культури та громадські діячі за внесок у розвиток української культури.

Більш детальну інформацію можна отримати в секторі культури і туризму Пирятинської райдержадміністрації за адресою: вул. Соборна, 59, м. Пирятин, Полтавська область, 37000, або за електронною адресою: piryatin_kyltyra@meta.ua

Документи на здобуття премії надсилати за адресою: вул. Соборна, 59, м. Пирятин, Полтавська область, 37000, або за електронною адресою: piryatin_kyltyra@meta.ua не пізніше 1 серпня.

З повагою
голова Комітету, заслужений
працівник культури України
М. А. МОСКАЛЕНКО

Організатори та переможці. В центрі – Галина Яблонська

ПІД ПРОВОДОМ КОБЗАРЯ

У Національному інформаційному агентстві «Укрінформ» відбулася заключна прес-конференція за результатами III Міжнародного проекту-конкурсу «Тарас Шевченко єднає народи».

Міжнародна ліга «Матері і сестри – молоді України» та Київський національний університет імені Тараса Шевченка на базі Інституту філології КНУ провели у травні III заключний етап конкурсу за участі конкурсантів – переможців міжнародних і всеукраїнських конкурсів читців імені Тараса Шевченка.

Упродовж конкурсного дня (22 травня) перегуки Шевченковим словом лунали 34-ма мовами світу у трьох номінаціях: «Читана, співана та театралізована поезія Тараса Шевченка: наживо», «Відеоформат», «Мій Шевченко: літературне та мистецьке втілення».

Проект-конкурс започатковано Послом Миру, президентом Міжнародної ліги «Матері і сестри – молоді України», народною артисткою України Галиною Яблонською. Він відбувається щорічно з березня по травень у форматі «Україна – Світ» у три етапи, останній з яких проходить у столиці України.

Популяризуючи творчість Кобзаря, проект сприяє входженню України у світовий інформаційний простір, утвердженню та збереженню її незалежності. Під Шевченковим проводом світ краще розуміє Україну. Проект функціонує завдяки зусиллям членів нечисленного оргкомітету та за сприяння організацій-засновників і меценатів.

«Три роки каторжної, але такої роботи, яку ми не можемо кинути. Іноді ми (члени журі – ***ред.***) сперечаємося, і водночас прив'язані, як до галери, раби, що гребуть, бо не можуть від цього відійти. Ми «інфіковані» цією темою, вибачте за порівняння. І завдяки цьому проекту живе вже третій рік поспіль»,– повідомила голова оргкомітету Галина Яблонська.

Цього року учасниками конкурсу побажало стати значно більше людей, ніж раніше. «Прийшло набагато більше заявок, відеосюжетів більше, ніж за попередні два роки. І ця тенденція зростає. Масштаб проекту збільшуватиметься, тому він мусить мати державну підтримку, щоб нам не було соромно перед світом»,– звернула увагу Яблонська.

Учасники прес-конференції презентували здобутки проекту-конкурсу у 2018 році, оприлюднили результати цьогорічного конкурсу та імена переможців у трьох основних номінаціях і перших переможців у започаткованих Оргкомітетом 2017 року позаконкурсних номінаціях: «Поза часом» і «Пам'ять». Вони також обмінялися думками щодо надання Міжнародному проекту-конкурсу «Тарас Шевченко єднає народи» державного статусу. Більше інформації – на фейсбук-сторінці та на сайті проекту.

Цьогоріч на конкурс подано близько 440 заявок, зокрема 157 відеосюжетів, 68 літературних та 78 художніх робіт із 26 країн світу. А за три роки надійшло понад 780 робіт із 46 країн 47-ма мовами світу. Щорічно відзначається від 70 до 100 найкращих доробків.

Тарас Шевченко об'єднав на проекті не тільки різні народи, а й різні покоління. Слово та Правда Шевченка згуртували учасників, різниця у віці яких – майже століття, якщо бути точними – 94 (!) роки!

Лідія ОРЛЕНКО

ПАМ'ЯТІ ФІЛОСОФА НАРОДНОЇ ПІСНІ

До 90-річчя від дня народження видатного етнографа-музиканта засновано Всеукраїнський відкритий фестиваль-конкурс хорових колективів імені Леопольда Ященка.

Світлана СОКОЛОВА

Гран-прі. Народний аматорський хоровий колектив Перервинцівського СБК, с. Перервинці, Драбівський р-н, Черкаська обл.

У кожного покоління українців були знакові особистості. Такою людиною для киян, а з часом і для України став філософ народної пісні, композитор бурхливого і романтичного сьогодення, збирач неспокійних і захоплених Україною однодумців – Леопольд Іванович Ященко.

Відповідаючи на життєві виклики, з кінця 1960-х Леопольд Іванович розпочав свою діяльність у практичній площині. Зібравши за роки експедицій величезну кількість пісенних зразків (робив те ще з 3-го курсу музичного училища, з 1949 року!) – етнограф-музикант почав повертати до життя автентичні й опрацьовані та авторські твори – загалом понад 400. У пам'ять про нього Національний музей народної архітектури та побуту України спільно з управлінням культури, національностей та релігій Київської ОДА та за підтримки Київського обласного відділення Всеукраїнського хорового товариства імені Миколи Леонтовича заснували фестиваль-конкурс хорових колективів. Він орієнтований на аматорські колективи, у репертуарі яких зібрані переважно зразки народної пісенної спадщини України та авторські твори у стилі народної пісні.

1 місце. Народний аматорський хор «Від серця до серця», м. Біла Церква, Київська обл.

Петро Андрійчук читає в «КіЖ» статтю про своїх вихованців

Третього червня в музеї народної архітектури та побуту України на території розташування експозиції Лівобережної Наддніпрянщини, біля церкви Архистратига Михаїла реалізована конкурсна програма.

Слово мали почесні гості фестивалю: начальник управління культури, національностей та релігій Київської ОДА Ігор Подолянець, Лідія Орел – український етнограф, дружина Леопольда Ященка та інші.

До складу журі увійшли хормейстери України – керівники національних хорових колективів, професори з хорового мистецтва навчальних закладів Києва та представники Київського обласного відділення Всеукраїнського хорового товариства імені Миколи Леонтовича.

Видатні хормейстери З. Корінець, П. Андрійчук, М. Юрченко, Ю. Курач, І. Павленко жваво реагували на виступи.

У заході взяли участь чотирнадцять хорових колективів з різних областей України, зокрема Сумщини, Одещини, Миколаївщини, Черкащини, Київщини. Прозвучали пісні, зібрані Леопольдом Івановичем, у його обробці чи за його авторством. Етнографічний хор «Гомін» імені Леопольда Ященка з міста Києва доніс до присутніх особливий стиль роботи вшановуваного метра народного виконавства і хорового співу.

Гран-прі отримав народний аматорський хоровий колектив СБК села Перервинці Драбівського району Черкаської області (керівник – Анатолій Розсоха, акомпаніатор – Любов Паніщева). Колектив відзначили за високий художній та виконавський рівень, оригінальність програми, сценічну культуру та музичний супровід.

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ
Заснована в січні 1913 Гнатом Хоткевичем
№ 24 (4803), 15 червня 2018 р.
Свідоцтво про реєстрацію КВ № 1026 від 26.10.1994 р.
Засновники: Міністерство культури України, редакція газети
Головний редактор: Євген БУКЕТ

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–62, cultandlife@gmail.com
Видавець: Національне газетно-журнальне видавництво
Генеральний директор: Андрій ЩЕКУН
Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65
Дизайн та верстка: Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат: ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40. Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51
Розповсюдження і реклама:
Тел.: +38 (044) 498–23–64; +38 (097) 111–17–56
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд. Вміст газети поширюється на умовах ліцензії CC BY 3.0, якщо інше не вказано стосовно конкретного матеріалу.

Передплатна ціна на 2018 р.:
6 місяців – 199,58 грн; 9 місяців – 299,57 грн.
Передплатний індекс: 60969
ISSN 2519-4429
Наклад 5 000
Ціна договірна
CC BY «Культура і життя», 2018